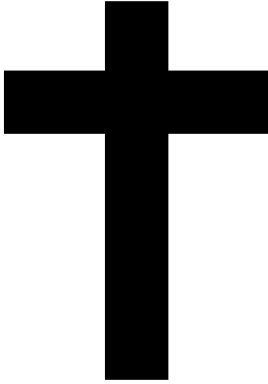

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

**ÖKHS' I TSĪN IK ŠĪN NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiëxësts.

² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix;

³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiïmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram;

⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon;

⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiïmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiïmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse;

⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omüx'nin'a; ki David omüx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiïmmiuaie;

⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa;

⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias;

⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias;

¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias;

¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon;

¹² Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel;

¹³ Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor;

¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud;

¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob;

¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiïmmiuök Jesus, anĭstau Christ.

¹⁷ David otsĭs'tsits'unoauai Abraham itsipuk' süpokosĭnimotseiiau ke'pitappiiau nĭssekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ĭstsits'unoauai David mats'itsipuksüpokosĭmmotseiiau, matsĭsse'koputtsi;

Christ omats'istsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksüpkosimotseiiau mats'isse'koputtsi.

¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isinni ün'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattösaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsim'istaaw.

¹⁹ Joseph om'i moköm'motsitappiu, ki mats'itau'ats mök'aiitsinniköttösaie; osime'tsitan möksisim'ianistüpskoösaie.

²⁰ Ki otai'ksimstatosae, Satsit, Ap'istotokiuäoto'tokatatsis otsipopök'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstunnos Mary kök'okemattosi, otse'kosatsok Atsim'iStaaw.

²¹ Ki ai'aksipokaiimmuaie okku'yi, ki kitak'anistsinniköttau Jesus: tükkä, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauests aiakitaikömotse'piuax.

²² Itün'nitsiuaie mök'itsenüpanistösi Ap'istotokiuä otse'poawsists, otsipropheti itotse'poawsinests, ki an'imai,

²³ Satsik, mökök'iake ai'akopitappiu, ki ai'aksipokaiimmuaie okku'yi, ki ak'anistsinniköttsiauaie Emmanuel, ito'kisasattop Ap'istotokiuä ipokai'tappiimmau.

²⁴ Joseph otsipuawk'si otso'kani, ün'niitsitappiu Ap'istotokiuä oto'tokatatsis otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaie otokem'an:

²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiisaie matpok-sokamiu'atsaie: kinitsin'niköttisuaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaiisi Bethlehem, auösin'im Judæa, annists'isk ksistsiku'istsk, Herod otsitsinaiipi, Satsik, mökök'ietappix umut'autstsiپی apinök'kuyi itsipuk'sipuiäu Jerusalem,

² An'iau, ün'an'ök manipok'auök Jews otsin'aimoaiuaie? Tükkä, annim' apinök'kuyi stai'tappiosi nitsino'ünan okökatosim, ki nimut'otopinän nök'itauatsimmimmösinan.

³ Herod omüx'ina otokh'tsisaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokönai'tappix iköno-nokap'aitsitamiuax.

⁴ Ikönaumoi'piüsax omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, süppoöttesattsiuax Christ mök'itsipokaiipiaie.

⁵ Ki an'istsiuaie, Bethlehem, Judæa istauösin'im, ün'nimaie; ün'anistappi prophet osin'aksin;

⁶ Ki ksësto'a Bethlehem, Judæa istauösin'im, ki mats'inükstsiuaua, Judah istsin'ax; Nin'auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akauökitsimau nitsitappim'ix Israel.

7 Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoötsesattsiuax otsokap'inäokuyisaie kökatosi.

8 Ki itüpüt'oköttsiuax Bethlehem; kian'iu, kükko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ütškitsinikokik nökö'itsitotosi nökö'it a tsim mim mosi.

9 Otokh'tsisau omüxina otan'iipiaie, itsis'tapuiau; ki satisk, anni'isk kök'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsiipi apinök'uyi otsitom'akoaiuaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitaupipiaie itots'iketsipuyuaie.

10 Otsinno'össauaie kök'atosi, eks'kamük otse'tametüksuaii.

11 Ki otaitsipis'sau nap'ioyis, Mary oksis'tsi ipinnu'yiauaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsim'mimmiau: ki otaipasuk'inissauësts otakomütskotuksuauësts, issak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh.

12 Ap'istotokiuä papaukökianistcsax mökstaiskito'tosau, noke'tsi moksokui itüp'akaiiau.

13 Ki otau'mattosau, satsik, Ap'istotokiuä sto'tokatatscs papauta'atsuaie Joseph, an'isitouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otümanisto; tük'kä, Herod ai'akapsümmiuaie inük'sipokau möks'enitösaie.

14 Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau:

15 Ki itau'puaie otai'insaie Herod, möksenüp'anistosi Ap'istotokiuä otse'poawsin, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsit' ütümmau noko'a.

16 Herod, otai'noösax mokök'ietappix otap'ap'istotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki itüp'otoköttsiuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiauax, umut'otksinippi otsokap'süppoötsesattüsax mokök'ietappix.

17 Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi,

18 Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asünü ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tük'kä, itsen'iau.

19 Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiuä oto'tokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie.

20 An'istsiuaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä ini'au anniks'isk ap'üssummiiskaie otsipai'tappiisinni.

21 Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksis'tsi, ki

Israel istsauõsïn'im ito'to.

²² Ki otokh'tsïssi Archelaus otau'atsuaiitsitapai'naiisi un'ni otsïn'naiisinni, isstün'ïmaie mõk'ittapposaie; ki Ap'ïstotokiua otsipapauanïstosaie, Galilee itanïs'tüpitappo:

²³ Ki akapioyis, Nazareth anïstau, ito'to ki-itoko'yiü; mõkenüpanïstosaie prophetix otan'iipiax, akanïstai'nikõttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksïstsiku'ïstsk John Baptist ito'to Judæa istoksïs'tapiksõkkui, itüs'-ksnimatstokiu,

² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im ïstsïn'naiisinni aststsiu'.

³ Am'auk annõk' matap'piuõk Isaiah prophet an'iu Nitsitäppiuä ksïstapitauosïnim sokse'puyiu, Süppoatsïstotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ïsts mokõm'otstsisests.

⁴ Ki John, Camel oku'yïsts, itsïs'totosiu, ki ïtsikõp'okui itsep'siu; ki otso'õssinests tsikatsix ki namap'iniu.

⁵ Jerusalem istokõnai'tappix otokõnitota'akax, ki Judæa ïstokõnai'tappix, ki Jordan istsauõsïn'im ïstokõnai'tappix mat'okõnitautaakax.

⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'ïstop), otsit'üstapinopiax, ki otsauum'itsitappiisuests aiinüp'anïstomiauests.

⁷ Ki otsinno'õssax otas'taaïssax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauõkõssax otsitüsta'pinükipi, an'ïstsiuax, Pïtseksïnu'kosix, tükka' kïtan'ïkoau kõkanïstüpïstüpiksatossuai annik' ïtse'tüksïnik astai'tsiik?

⁸ Ai'süksattok matsiïn'ïsts mõk'itanïstosi kïtsauai'tsitani:

⁹ Pini'tsiitsiikasik kïtsitsi' tanauests kok'kitünissuai Kïn'un Abrahami; kitan'ïstopuau Ap'ïstotokiua, am'oxim okotokix ikotsïstauatomoaiu Abraham pokax.

¹⁰ Kiannok' kõts'eksïsts kaxa'kin itsipo'toau: kõnai'ïstsïs saiinasïssi ak'aikakiaiau ki ak'aututsaiu.

¹¹ Okke' kimut'sitüstapïnopuau kõkkïtsisauai'tsitasuai: apatots'ïk annõk' ai'aksakootoõk aiïs'skunitapsiu, ni-matsikõkokotopa'tomoauats matsikïsts': Ostoi' kimutak'ïstapïnokoau Atsïm'istaaw ki is'tsi:

¹² Ose'kotükkiatsïs ai'ïnïmaie, kiaupüx'ixtoxixi otsit'aisuisuitsipïk'iakipi aiaksokapse'maie, osos'tsipïkiapioyïs aiakitsïptsïpotomests otapaiën'ïnsïmmanïsts; ki ïstotox'ksïïsts ïtsi'i matakatsiu'ats ai'aketsïnsïmests.

¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John mõkïtsïstapïniïsaie.

14 Ki John paiau'tsimiuaie, ki otan'ikaie, ksęsto'a ős ta' pın o kit, kitaketak'sipuksipat to kōkokotsis'tapınnōksi, ki kumauksipuksipaakiks?

15 Jesus an'įstsiuaie pokıtse'tsıt annok': nōks'įstutsįsinan mokōm'motsitappiisinni. Itūmipaio'kits etomoyiuaie.

16 Ki Jesus aiis'tapınnōssi, itopıtsįsoa'tomaie okke': ki, sat'sık, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuaie Ap'įstotokiua otatsim'istaaw itutui'sūpınūmaie sįstsi'i itsınauūni'ınai, ki itokhitopi'ınai:

17 Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u amok'auk nıtūk'omımokoa, nitsekōkh'sımau.

4

1 ATSIM'ISTAAW ksıs'tapiksōkkui itūmitūppıp'iuaiie Jesus, sauum'itsitappiua mōk saksksınnoōsaie.

2 Ki nįsıp'puyi koku'įsts, ki nįsıp'puyi ksįstsikuįsts otsıt'saioyipists, itsakoo'notsiu.

3 Ki Issaks'ksnįmaitappii itoto'yınaie an'įınai, Ikūm'ūmeniki Ap'įstotokiua okku'i, am'oxim ok'otokixim sįtsıp'satsisau mōkitapaiēnasau.

4 Ki itūnįs'tsiuaie, Sınaip Matap'pi matokot'otsipaitappi'iuats napaiēn, Ap'įstotokiua maoi'i umutokōnai'poawsįsts aiakotsepaitappiui.

5 Sauum'itsitappiua otsįtsitapıppioak Atsim'akapioyıs, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyıs,

6 Ki an'įstsiuaie, Ikūm'ūmeniki Ap'įstotokiua okku'i, įnis'suiauūnit: sın'aip, akanįstsiuax oto'tokatatsix ksęsto'a: ki otsu'auęsts kitakitotsiketsi'enokiau, kokōt'sįsts kōkstai'tūkōkhsau ok'otoki.

7 Jesus itūnįs'tsiuaie, mat'sınaip, kimataksaksksınou'ats Nin'a, kitap'įstotokā.

8 Sauum'itsitappiua spaiįstūkki otsittūmmi'piokaie itaiįstummūt'tsiikaie kōnauau'ōsinists ki ist-sap'įnatsiikiests;

9 Ki anįstsiuaie, am'ostsim kōnauau'ōsniįsts kitak'okoto, apįs'tuksįsanopieniki, atsım'mimmokeniki.

10 Jesus itūman'įstsiuaie, Mıs'taput, Satan: sın'aip, Nina Ap'įstotokiua kitak'atsimmımau, ki kitak'aitanįstaitou.

11 Ki Sauum'itsitappiua otai'skikaie ki, sat'sık, oto'tokatatsix ito'toyikıax ki otpum 'okax.

12 Jesus otokh'tsımsi John ēn'ōsaie itsitap'po Galilee:

13 Ki otūnįstūpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, įssoots'i omūk'sikımi ai'aketsksōkkui Zebulon ki Nephtalim:

14 Isaiiah otse'poawsin mōksenūpanįstosi otanipi,

15 Zebulon istance'ossinni ki Nephthalim istance'ossinni o muk'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ummotsim, Galilee istok'auaax;

16 Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omuk'anatsi nan'immiau: ki anniks'isk matap'pixk auossin'ni einsin'ni ittsi'ipi ki einiu'tuxissinni ittsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otsus'kopsiu.

17 Annik' Jesus aumutupsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokok'itsimani aststsiu'.

18 Ki Jesus, auau'okassi, Galilee istomuk'sikimi, itsinnu'yiuax aais'kunnimotseyix, Simon, an'istau Peter; ki oskun' anistau Andrew, isksimmatuk'kiomikatsis omuk'sikimi itai'suiapiximiauaie, tuk'ka ito-mik'aitappisau.

19 Ki itunis'tsiuax, noksuppa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix.

20 Ki atomik'atsuai itskim'miau ki itopokiuo'iauaie.

21 O mut'tukkiosi matsitsinnuyeiuaax mat'toskunimotseiix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskun', ipit'supinnuyiuax ak'iosatsis, Zebedee, iin'ouaie, aip'simiax otomik'atsuaiax: ki itsin'nikottsiuax.

22 Ki ipit'skittsiiauaie un'ouaie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie.

23 Ki Jesus Galilee istokonau'ossinni itap'auauokau, otatoiapioko'auests itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opus'tsimmesuai ki otok'tokossinuauests ikon an'kuttutuyiuax.

24 Ki otap'istutuksinni ikonauanetunistopaie Syria istance'ossinni; ki ikonai'oktokosix, ki amianistsipus'tsimisix, ki anniks'isk matap' pixk sauumitsitappiua itsips'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenix, ikonitautsippotoaiax; ki ikonau'kuttutuyiuax

25 Ki Galilee istokonai'tappix ikonawk'pokiuoiauaie, ki Decapolis, ki Jeusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ummotsim istokonai'tappix matsekonawkpokiuo'iauaie.

5

1 Ki otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otau'pissi otsitappim'ix ototaakax:

2 Ki itsipa'kuiakiu ki ituksinim'atsiuax, ki ituniu,

3 Anniks'isk matap'pixk oskettsipoppuauexk ikikin'etukkiisk, etam'etukkiu: spots'im istsin'naiisinni osto'auai otsinan'oaiau.

4 Au'yexix etam'etukkiu: aiaksikiawpiksistotoaiau.

5 Ikkīnap'itappiix etam'etūkkiau: ksök'kum otaksinan'oaiau.

6 Ino'tättomix moköm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix moköm'motsipaitappiisinni etam'ētukkiu: ai'akokuyian.

7 Kīmapi'itappix etam'etūkkiau: otak'sikīmokiau

8 Ksīkus'skēttsipōppix etam'etūkkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'īstotokuia.

9 Inūs'tsetappix etam'etūkkiau: akanīstainikōttaiau Ap'īstotokuia o'kosix.

10 Anniks'isk matap'pixk itsikīm'atsistotoaiau otōkommo'tsitappiuōsoauēsts etam'etūkkiau; otsi-nan'oaiau spots' im istsin'naiisinni.

11 Oksīs'totokoeniki ki maka'pi sītsip'sūkoeniki, ki aisimmīm'motsenikiau, tūkka kītūk'omīmmodoau kitse'tametūksuai.

12 So poke'tametūkkīk, spopai'piik; kitakitakai'sakīnosūko spots'im: apatots'ik neto'yik ūnninetoksīstotoyuax Ap'īstotokuia otsiprophetix.

13 Kēsto'akauk ksök'kum īstsīstsīxipoku: atstosai'e umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanīstapiu ksök'kum umuta-iaksīstsīxipokuīstutsip? Matūtokoapi'uats, ki aksīs'tapīxip, ki akītsitautūtsamiai'osi.

14 Kēsto'akauk ksök'kum īstūn'natsii. Akap'ioyīs aitokitokhi netum'moyi matokotsīksīstap'ats.

15 Matap'pix matotstsīm'axauaie anak'imatsīs mōkītsītaistakhtotosauaie assuyīn'i, itai'sūppatomiau itai'sūpanakīmatsopi, ki matap'pix itsīps'taupix napioyīs itokōnnauan'akīmaiau.

16 Neto'yik kitan'akīmatsīs īstot'ūnnasayit matap'pix mōk'itsīnnīsau kitawx'īstutsipīsts mōk'ītstsakūttsosauaie kin'a spots'im.

17 Pīnstak nimut'otopi nōkitūnnīstupipotsīsau okōk'itsīmani, ki prophet ix otūn' issuai: nīmatūtoto'pa nōkitūnnīstūpipotsīsau, nimut'oto mōkītsūpanīs'tsīstutsīsau.

18 Kītau'mūnīstopuau spots'im ki ksök'kum otsauo-mai'tsīnikasi, ki okōk'itsīmani otsītsauomsūpanīstsiopi tūks'kai sikūk'sīnaksīn okōk'itsīmani itstsi'ipi mat'akītsīnikauatsaie.

19 Annōk tukskai am'ostsim inūxe'poawsīsts kūttai'aksīstutsīmōkaie, ki ai'aksīsnīmatsokax matap'pix mōk'staiīstutsīsaxaie, ak'anīstainikōttau inūks'tsīm spots' im; annōk' ai'aksīstutsīmests ki ai'aksīsnīmatsokax matap'pix mōks'īstutsīmests, ak'anīstainikōttau omūk'sīm spots'im.

20 Kit an'istopuau kitokömotsipaitappiisinni
 saiš's'tüpükuiökh'ssi Scribes ki Pharisees
 ot'okömotsipaitappiisuësts kimatakitsipipuuats spots'im
 itsin'naiisinni.

21 Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiau,
 Pinuye'n'ikik: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsimaie
 okök'itsimani:

22 Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä
 ai'akesetsimaie okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök
 ox'okoä Raca, aiakesetsimaie okok'itsimani: ki annök'
 ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie Gihenni
 ots'siimiaie.

23 Pukšipip'potominiki kitak'iksistomütskotüksinni na-
 toi'apioyis, ki isksin'im'iniki kixokoa kitsis'tsimmok,

24 Ün'nim altar istsskit' kitakiksistomütskotüksinni,
 ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksësto'a ki
 kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüts'kotoat
 kitsiksist'omütskotüksinni.

25 Kipinnüs'tseimis kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi:
 kökstaiistapipiok au'kökitsimaii, ki au'kökitsimaii
 ök'staukotsei eënage'nai, ki kitakitsips'tapixik
 itai'inükiopi,

26 Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi ki-
 tak'sakookotossi, kimataksuxpa.

27 Kikai'okhtsipuau otanipuuuësts ükkaiiap'ix,
 Kimatakauökotapuaa:

28 Ki nestoa kitan'istopuau, annök' üs'sümniuök
 ake'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauauökautättseuaie
 u'skëttsipöppi.

29 Kinet'oopspi itsuyisseeniki, sauau'tos ki
 mis'tüpapiksistsis: ökh'siu tüks'küma mök'saiinakuaiissi
 koöpspi, ökstaiis'tupapiksīs kostüm Gehenna.

30 Kinet'otsis itsuyisse'eniki kawksinnit', ki
 mis'tüpapixit: ökh'siu tuks'kaii kotsis'i mök'saiinakuaiissi,
 ökstaiis'tüpapiksīs kostüm Gehenna.

31 Ük'auanistop annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani
 ünnianist'okotsis iksiuo'isınaksin:

32 Ki kitan'istopuau annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani,
 otsauomauau'ökotasi, nokets'inai otauökotäts'okaie; ki
 annök' aiakokkem'iuök otai'ksiuatai'isk itau'ökatau.

33 Stsik'i, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuësts ük'kaiiap'ix,
 kimataksiksistapatauüni'pa, ki, kitakitauanistau
 Ap'istotokiaua kitatauün'issinni:

34 Ki kitan'istopuau, Pinüt'auunik; spots'im
 pinitüpütauunik; tük'ka Ap'istotokiaua otpiso'pötsisaie:

35 Ksök'kum pini'tüpütauunik; itsissuikau'piu:
 Jerusalem pini'tüpütauunik; tükka Omüx'ina

ot'akapioyimaie.

³⁶ Kimat'akitüpütäunipa kotokön', kimatkotsik-sixistutsipats nitu'kuyekai ki kimatokotsixistutsipats.

³⁷ Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanieniki, mat'ökhsiu.

³⁸ Kikai'okhtsipuau, ük'auanistop sauau'toainiki moöps'pi, kitak'okötänistotoko: ki sauau'tsiminiki mokhpe'kinni, kitak'okötänistotoko.

³⁹ Ki kitan'istopuau pinstsimim'motsemis sauum'itsitappiua: ki annök' kitakauaiak'ioökök kitsets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'.

⁴⁰ Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kökitsimäi, ki stakhts'isokösim mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokösim.

⁴¹ Ki annök' kitsitappa'atsökök tuks'ka üskskak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni.

⁴² Annök' kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök' kitai'akükkumatükök, pino'tükaatsis.

⁴³ Kikai'okhtsipuau ük'auanistop kitak'ükomimmau kitopokau 'pimokä ki kitak'aukimaukikakhtum'o.

⁴⁴ Ki kitan'istopuau ükomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk ökh'stutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki auatsimoiikatomosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kimatsistotokoauaxk;

⁴⁵ Kokaukosimmi'issuai Kün'oua spots'im: tük'ka ikkünats'iaie natos'i sauum'itsitappix ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyiuax mököm'otsitappix ki sau'okömotsitappix.

⁴⁶ Ukomim'mainoainikiau anniks'isk matap'pix kitük'omimmokoauixk, tsaak'anistappiuaats kisa'kinosuai? Küttömünistauükömmotsein'axau publicanix?

⁴⁷ Ki namiksematsim'ainoainikiau kixokoax, tsanistapiu'ats kumutaumotsapiu stsik'ix? Küttömünistaiksematsimotseiu'axau publicanix?

⁴⁸ Ki süp-puiap'sik manist'süppuiapspi kün'oua spots'im.

6

¹ ISKSKATS'İK kökstau'kömmotsitappiisuai matap'pix kökainu'yissi; ikümits'tsiki kün'oua spots'im kimataksakinösükoauats.

² Mak'aumütskotükkieniki pinik'it manistsik'ipi aiksistapökömmotsitappikasix itai'puyissax nato'i'apioyists ki möksoku'ists, matappix möksinnu'yissax. Kitau'münistopuau sakino'sattaiau.

³ Ki aumüts'kotükkieniki pinsksin'is i'aksissautsis kinet'otsisi otai'istutsipi;

4 Mõksisimīs'si kitaumūts'kotūksīnni; ki Kīn'a, aisimmiūs'sūppiūōk, kitaksīnnoam'sakinosūk.

5 Ki atsīmoi'ikainoeniki pinet'omanīstsīk aiksīstap'okōmotsitappikasix: otūk'ometsīmanoaiāu mōkauatsīmoiikasau otsitai'puyisau natoī'apioyists ki moksoku'īsts itsī'kokeīsts, matap'pix mōksīnnu'yīssau. Kitau'mūnīstopuāu, sakino'sattaiau.

6 Ki Ksēsto'a, a'tsīmoiikainiki, ītsipi koko'ai, okīm'īniki, a'tsīmoiikamīs kīn'a ai'sīmmiapsiūā; ki kīn'a, aisimmiūs'sūppiūōk, kitaksīnnoam'sakinosūk.

7 Ki atsīmoi'ikainoeniki pinīksīstape'puawtsīs, manīstaīksīstapepoatopiauaie saie'tūkkix: tūk'ka ūs'taiāu ak'aiokhtokīāu otakai'puyīssau.

8 Pinet'omanīstsīk, tūkka Kīn'oaū īksīnīm'ests kit-sipū'īnakītsīpīsts kitsauomāuan'īstopī.

9 Ūn'anīstūttsīmoiīkak: Nīn'an spots' im kitsitau'pīpi, ūnanīstatsīm'metsīs kitsīn'īkōsim:

10 Ūnanīsto'tos Kitotūmap'sīnni: spots'im Kitsītsī'tan kanīs'tutsīpi, annom' ksūk'kum nokūt'anīstutsīt:

11 Annok' ksīstsīku'īk nokkok'īnan aau'ōssīn:

12 Ki ūnnīksksīnīt'au nītsauum'ītsītappīīsīnanēsts, manīstūs'ksīnoawpī annīks'īsk matap'pixk nītsauum'ītsīstotokīnanīxk:

13 Ki pinīstskīm'ūkīnan, ki nokītsīkōmotse'pīōkīnan Sauum'ītsītappīūā; kitūsk'sainānīāu nīn'naiīsīnni, ki otūnmap'sīnni, ki ītsapīna'sīnni. Amen.

14 Ūnnīksksīnno'ainoeniki matap'pix ot-sauum'ītsītappīīsuauests, Kīn'oaū spots' im kī-tak'okskīnokoāu.

15 Ki sauokskīno'ainoemki matap'pix ot-sauum'ītsītappīīsuauests, Kīn'oaū Spots'im kīmatak-kskīnokoāu'ats.

16 Kūttaioyīenoeniki pinomūs'sūppīk manīst'omūssūppīpīāu ksīstapokōmotsitappikasix: tūkka īksīstuts'īmīāu ostokso'auēsts, matap'pix mōks'ksīnoōsax kūttaau'yīāu. Kitau'mūnīstopuāuūk'otsīmīāu saīakīnosattopīāu.

17 Ki ksēsto'a, kūttaīāu'yeniki pu'īkīnīit, ki īssīs'kīosit;

18 Matap'pix kōkstai'īskīnokīāu kīkūtāuyī, kōksksīnnu'yīssī Kīn'a aisimmiūssūppiūā: ki Kīn'a aisimmiūs'sūppiūā kitaksīnnoam'sakinosūk.

19 Pīnaumoi'potosīk akau'tsapsīnni annom' ksōk kum, apūn'ix ki apīssu'yēi otsīts'oyīpi, ki kōm os'īepītsīx ot-sīpīs'sax ki otsīkōmos'sax:

20 Ki aumoi'potosīk akau'tsapsīnni spots'im, apūn'ix ki apīssu'yēi otsītsau'oyīpīāu, kī kōmosīepītsīx otsītsauai-sīsūppokatūn'akīpīāu kī otsītsauai'kōmospīāu:

21 Itstsi'piau kitsinan'ists, ün'nimauk ku'skëttsipöppi.

22 Mostüm'i ista'natsii moöps'piina; nituks'küssi koopspi, kostüm' ak'otuitsiu anat'sii:

23 Ki koöps'pi minix'issi, kostüm'i ak'otuitsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsispsts'tsiik kostüm'i ski'natsissi maum'aumüko ski'natsinni!

24 Tuksküm matap'pi matokotsapotomoyuatsax na'tokümix nñ'ax: aksikümokkümü tuksküm ki aks'ikümükömmü stsik'i; akiküme'eniu tuks'küm ki aksiküm'istsimmümü stsik'i. Kimatokotapotomoauaxau Ap'istotokuä ki sauum'itsitappiüä.

25 Ünnikaie kitan'istopuau pinap'itsitatoat kitsi-pai'tappiisinni kitaks'oattoppi ki kitak'simattoppi: ki pinap'itsitatoat kostüm'i kitai'aksüpskawsattoppi. Tse'ka isskits'tau opai'tappiisinni ki aau'össin, mostüm'i ki istotos'ists?

26 Süm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsimmauaxau ki matomaiopokiakiuaxau, ki matomaumoipotükkiiaxau insim'apioyists; ki Kïn'oau spots'im ai'issoyuax. Tükka' isskits'tau, ksësto'a ki osto'auai?

27 Üs'tainoeniki kök'spitappiisuai, tsiksım a' ak'aatspitappiü?

28 Kumauk'apaisitatoppuaisksistsaii istotos'ists? Sat'sikau anat'suiopokists itai'süskiiau; matapotükkiu'astsau, matapis tutükkiu 'ästs'au istotos'ists.

29 Ki kitan'istopuau Solomon otstsap'istotossi mat skit stom'atsësts annists'isk suio'pokistsk.

30 Is'totosatstopiësts saiüs'kiists manistis'totosatstopiësts annists'isk annok' ksistsikuik na'paitappiisk ki apinök'wis apittüp'apixipiau istsi'i: kiküttomaiakstaiisttüstototosatskokoauats, kit-senük'aumaitükkipuau.

31 Ün'nikaie pinapai'tsitatoak kök'anissuai Tse'a nöks'auattopinan? Ki, Tse'a nök'simattopinan; ki; Tse'a nöks'istotosattopinan?

32 (Tük'ka annists'isk, Gentiles ap'üssatsimësts:) Kïn'oau spots'im isksinim'aie kitsim'mükitatösësts.

33 Ki Matom'apsatsik Ap'istotokuä otsin'naiisinni ki otokömotsitappiisinni ki annists'isk kitak'ütökönokokësts.

34 Ün'nikaie pin ap'itsitatok apinök'wis; api'nök'wis ak'apitsitasiu. Tuks'kai ksistsikui, maka'pi sup'anistsiu.

7

1 PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatakökökitsimük o'a

2 Kanistau'kökitsimapuai kitakanistaukökitsimükosuai; ki kanistau'kotawpi kitakanistau'kuyissi.

3 Ki kumauk'satsiks kěškün' osüppa'kömosinni, ki kimatstatopats kitomüxsüppa'kömosinni?

4 Ki kiküttaukot'anistau kěškün' nõk'sauautsissi kitsüppa'kömosinni; ki sat'sit, omük'o ki-tauütsüppa'kömosinni?

5 Kitsiksistapo'komotsitappiansi, Matom'-sauautsit kitomük'süppakömosinni, ki kitakotümsokapsatsip kõksauautsissi kěškün' o süppa'kömosinni.

6 Annists'isk natoap'istsk piniko'tokau imitax, ki pearls pinitüp'istüpapixikau ak'sinix, õksikkümitauau'õkaiu ki akotümotükau'auyiau ki kitak'otümsixipok.

7 Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; istok'iakik, ki kitaksikauai'pixik.

8 Anniks'isk matap'pixk au'kömönixk au'kuyiaiu; ki annök' ap'satsimök, au'konimaie: annök istok'iakiuök, otak'sikauaipixikaie.

9 Tukka' nin'naua, auköm'önistüssi okku'i napaiën, aiakokotsiuaie okotoki?

10 Ki auköm'önistüssi mammi', aiakikotsiuaie pitse'ksina?

11 Ksěsto'au, kitsauum'itsitappiipuau, isksinim'enoainiki kõk'okotosuai ko'kosoauax õkh'sists, Kın'oua spots'im küttoimaiakokotsiu'atsax õkh'sists anniks'isk matap'pixk otau'kömönikixk?

12 Kanist'sitsitatopnai matap'pix kõkünistsitsitaiïssuau, kitak'ünistsitsitattaiau: ünnianistap'piu okök'itsimani ki prophetix otse'puawsuai.

13 Apüt'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apük'oksokui itüp'itsiiau akotap'sinni, ki akai'tappii itsipim'ix:

14 Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni, aput'tsiiau; ki unna'tsitappii ikon'imix.

15 Stim'nokau ksis'tapatoiapiekuax kit'sitotaakixk emük'ikinaistotosixk, ki o'pistokini itapis'onotsiau.

16 Kit-aks'ksinoaiu otsin'asoauësts. Matap'pix küttoautuyiu'atsauax ksissi'ix mın'ists, ki ksıs'tapsüskiists küttoautsim'axau figs?

17 Neto'i kõnai'õkhsistsix ai'õkhsinasiau: ki makap'istsix makap'inasiu.

18 Õkhsistsis matokotokapinasiau'ats, ki makap'istsis matokot'õkhsinasiauats.

19 Kõnai'istsix küttaõkhsinasiix kakiok'au, ki is'tsi itsis'tüpapiksistaiu.

20 Ün'nikaie kitaks'ksinoaiu otsin'asoauësts.

21 Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokõnitaipim'axau spots'im ists'in'naiisinni: annök' ap'istutsimök Nin'a spots' im otsitsi'taniaie, ai'akitsipim.

22 Annik' ksistsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, niküttomaisitsipspinanats kitsin'ikösim? Ki niküttomaisüskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikösim? Niküttommutaipissatskaspinana kitsin'ikösim?

23 Ki nitakotümanistaiau, kimats'ksinopu aua; Místüpa'akik, ksësto'au kitsauum'itsistutsipuaii.

24 Annök' aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsiststk aks'istutsiu mokökiin'ai annök itokhit'okoiskauük ok'otoki:

25 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki anik' napioyis itot'süppu; ki matsistokhopiu'ats; tük'ka, itokhit'okoiskau ok'otoki.

26 Ki annök' aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsiststk, ki matsistutsim'atsësts aks'istutsiu mattsapsin'ai, annök' itokhit'okoiskauük spöts' ikui:

27 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki anik' nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsis'tokhopiisinni.

28 Ki ün'nitsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts annists'isk epo'awsiststk, matap'pix skaie'tükkiau otsksinimats'tüksinni;

29 Ototümap'sinni itüs'ksinimatsiuax, ki sinak'ix manistüs'ksinimatsawpiax, matüsksinimatsiu'atsax.

8

1 OTSIN'NİSAATOSSI nitum'mo akai'tappiii itopokuo'iauaie

2 Ki, satsik, nīnuau leper otsittotaakaie ki otsit'atsimmimmokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatominiki kitokotsiksixistotok.

3 Ki Jesus itsau'ksikininstsiakiau, ki itsixen'iauaie, ki an'iu, nitak'anistutsip; ksiksit'. Ki soksiksik'siauaie.

4 Ki Jesus anistsiauaie, Sat'sit, pinaiitsinikos matap'pi; mis'taput, annis'tsinnosattsis nato'apiekuun, ki aniik' otan'ipik Moses issa'kumütskotoat möks'ksiniisau.

5 Ki Jesus otsito'taiipiissi Capernaum, eēn'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kōmōnikaie,

6 Ki otan'ikaie Nin'a, anrök' nitapotomokök noko'ai itsis'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuunūm.

7 Ki Jesus an'istsiauaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau.

8 Eēnaken'ai an'istsiauaie, Nin'a, nimat'sipumapsa kökitsipissi noko'ai: kakse'puyit, ki annök' nitapotomokök ak'okuttutoau.

9 Nēsto'a nitap'otomoki, ki eēn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mis'taput, ki ai'istapu; ki nitan'istau

stsik'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annök' nitap'otomokök nitan'istau, am'oi ünnianis'tutsit, ki au'anistutsimaie.

10 Jesus otokh'tšimsaie, skai'etükkiu, ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'münistopuau manist'omükopi otaumai'tüksinni nimatünistokonip'ats Israel istauöšin'im.

11 Ki kitan'istopuau akai'tappii umutautstsiپی apinök'kuyi ki otsit'tistükköpipi ak'ütotoiau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im istšin'naiisinni.

12 Ki nin'naiisinni istokos'ix ak'satüpiksistsiauaux ski'natsii; annim asain'sinni ki satse'kinan ak'itstsiian.

13 Jesus an'istsiauaie eēnaken'ai mis'taput, kanist'aumaitükkipi kitakünisttutoko ki annök' otap'otomokök itsok'okuttutoau.

14 Ki Jesus otsitsipissaie Peter oko'aiaie, nannuyiauaie otokem'ani o'ksistsiaie itsis'tokhaitsiinaie, ai'okhtokim püs'tsimesinni.

15 Ki kaien'imaie otsissi, ki püs'tsimesinni itskimaie: ki itsipuau', ki ito'yiuaux,

16 Autükkus'si ito'tšipotuyiauaie akai'tappiiu sauum'itsistaawx pakh'tokinattsiikiauax: ki otse'poawsinni itsa'tüpiksistsiauaux staawx, ki ikut'tutuyiauaux ikönai'okhtokosix:

17 Möks'enüpanistosi otan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'simēsts kitsauūt' tsikotsapsinunists, ki ipa'tomēsts kitokh'tokosinunists.

18 Jesus otsinno'össax akai'tappiix oto'tüksipuyimokax, ikök'itsimau mök'opümмосau.

19 Ki tukskümini aisinaki'ina itoto'yinaie ki an'istsiauaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo.

20 Jesus an'istsiauaie, ota'tuyix au'öttsimaniau, ki paiu'tax au'yiiu; ki Nin'nau okku'yi matsistokhotom'atsaie otokön'.

21 Ki stsik'i otüksšinimats'aie an'istsiauaie Nin'a, nökötomitappo nököakitsösi nin'a.

22 Ki Jesus an'istsiauaie, süppa'kit; ki enix ünaništak'itsösauax enix.

23 Ki otsüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksšinimatsax ipokitsüppo'piiix.

24 Ki satsit iek'opaikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis; ki ai'okau.

25 Ki otüs'ksšinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsik-šenokikax, ki an'istsiikiauuaie, Nin'a kömotse'piokinan: nitaks'inetspīnan.

26 Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenükumaitükkipuan? Itümit'sipuau, ki

ai'sitsipsattomēsts sopu'ists ki pai'kĩmskaiists; ki ikõnau' maitsiēsts.

²⁷ Ki nĩn'ax skai'etũkkiau, ki an'iau, Tsõkhtanistap'ĩnanõkhtauts, sopu'ists ki omũk' sikĩmi manĩstse'tokēsts?

²⁸ Ki otopũmmo'si Gergesenes ĩstauõsĩn'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokĩnattsiiikiax, aken'imanĩsts ĩtsũx'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'pats.

²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsĩmattopĩnan, ksēsto'ã ki nēstũnan, Jesus, Ap'ĩstotokuã okku'yi? Kikũt'tautotopa kõkkĩsikĩmatsĩstotoksĩnan otsauomo'tosi itaiksĩstsikumĩopi kõk'kĩsikĩmatsĩstotoksĩnan?

³⁰ Ki Pĩstsiksi'pio akaiēm ak'sĩnix itau'yiau.

³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kõmõnĩstiauaie ki an'ĩstsiauaie, saiai'pixikĩnaniki, nõk'ĩsipĩsĩnaniau ak'sĩnix.

³² Ki an'ĩstsiuax kũkku'. Ki otsũksax, ak'sĩnix ĩtsipim'iax: ki, satsit, kõnak'sĩnix ĩsĩn'aukskasiau inno'tsĩstũppakui, ki omũk'sikĩmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau.

³³ Ki anniks'isk matap'pixk ũks'kũmiĩskax ĩtsĩs'tũpaukskasiau, ki akap'ioyĩs ĩtsipim'iau ki ai'ĩsĩnikõttisiauax, ki anniks'isk matap'pixk pakhtokkĩnattsixk sauum'itsistaawx mats'ĩsĩnikõttisiauax.

³⁴ Ki, sat'sit, Kõnai'tappix ikõnai'sũxkitsĩmiau akap'ioyĩs mõkittotatsemõsau Jesus: ki otsĩnno'õssauaie, au'kõmõnĩstiauaie mõks'ĩstapusaie otau'õssuai.

9

¹ KI ĩtsũppo'piu akh'iosatsis, ki ito'pũmmo ki otauũtakap'ioyim ito'to.

² Ki, sat'sit, ĩtotsĩp'iauaie nĩn'nau, ai'pakhpuyiu, ĩstokhai'tsiu ũksĩn': Ki Jesus otsĩnĩs'saie otau-mai'tũksuaiax anĩstsiauaie ai'pakhpuyiuã, Noko'a, õkh'sitũkkĩt; kitsauum'ĩsitappiisĩsts ĩksĩnip'iau.

³ Ki, sat'sit, stsik'ix ai'sĩnakix ĩstai'au am'o (nĩn'nau) makapie'puyiu.

⁴ Ki Jesus ĩksĩnĩm'ēsts otũs'tapuauēsts ki an'iu, kumauk'ĩsĩtatopuauaaisks maka'pi ku'skēttspõppuauēsts?

⁵ Tsĩm'a ksĩstspa'pi, kõk'ansi, kit sauum' ĩsitappiisĩstsĩksĩnip'iau; ki kõk'anĩsi, Nĩpuat' ki auõkat'?

⁶ Ki kõks'ksĩniisuai Nin'a okku'yi ikõts'ksĩnĩmēsts sauum'ĩsitappiisĩsts annom' ksõkkum (ĩtũm'anĩstsiauaie aipakhpuyii) Nĩpuat', matsit' kitũk'sĩn, koko'ai is'taput.

⁷ Ki ĩtsipuai' ki oko'ai ĩsitap'po.

8 Ki akai'tappiii otsinīs'sax, skai'etūkkiau, ki a'tsimmimmiauaie Ap'istotokiaua annök' ikotsiu'ök matap'pix otūmap'sinni.

9 Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiuaie nin'nau, an'istau Matthew, itaupii'inaī itai'ponitatopiaie, ki an'istsiuaie Süppa'kit. Ki itsipuaū' ki pokio'attsuaie.

10 Ki ün'niitsiu Jesus otsitsips'taupissi nap'ioyīs, otau'yissi, sat'sit akai'tappiiu publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otūs'ksinimatsax.

11 Ki Pharisees otsinno'össax, itūnīs'tsiauaux otūsksinimats'axaie. Kitsin'aimoau maukopoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix?

12 Jesus otokh'tsisaie, an'istsiuaux, anniks'isk matap'pix ikut'totoaxk matsimmūki tappi'uaxau assokinakki, aniks'isk matap'pix ai'okhtokosixk kimūk'ittappiiu.

13 Is'tapuk, ūs'ksinik manīstap'ipi, nitōkh'sitsip kim'apiisinni, ki nimatōkhsitsipats ikīt'stūksinni: tūk'ka nimat'ūtotopa nōk'ainikōttosau mokōm'otsitappix mōks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto.

14 John otūs'ksinimatsax otsitūm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanīstapiu'ats nimutsauau'yipinan nestūn'an ki Pharisees, ki kitūsksinimatsax kūttaisauauyiu'axau?

15 Ki Jesus anīstsiuaux kūttaukotau'yesiuaxau man'okkemiūök oko'ai istokos'ix, itsa'kiitawpissi man'okkemiūök? Ki annists'isk ksistsiku'ists ak'otoiau man'okkemiūök otai' akitotoawpistskaie, ki akotūmsauau'yiau.

16 Kimatanipsospuaū makap'isokōsists; annik' psak'sinik aksoksipinikau ki saku'apinikan aksistūpaipinikau.

17 Matap'pix matomaisūppasuyinimēsts mani'ists mīn'iokkeists ūkautokeissuyinists, ōks'kakūmipinikau ūk'autokeissuyinists, ki mīn'iokke ak'saikīmsskau, ki aks'iksistsuyinasiau: Manīn'iokkeists itsūppa'suyinimiau man'otokeissuyinists ki ai'aketōkhsiau.

18 Otsakiaisitsip'sattosax annists'isk epo'awsists, tukšūm'ini eenakin'ai itoto'iīnai ki a'tsimmimmiauaie, ki an'iu, Nitūn'na ūk'ainiu; puk'siput ki kotsīs'i tsixen'īs, ki aks'ipui tappiiu.

19 Ki Jesus itsipuaū', ki itopokom'iuāie, ki otūsksinimatsax mat'opokomiauaie.

20 Ki sat'sit ake'uā, au'atūnikau ūksaumawksaikīmsskau otok'tokossinni na'tsikoputtuyi stuyi'ists, itsūp'paatsiuaie, ki itsix'enīmaie opekakūn'īmaniaie:

21 Tūk'ka, is'tau, ksen'īmīniki opekakūn'īmani, nītak'okuttotoko.

22 Ki Jesus ito'tökkau; ki otsinno'õssaie, itüni'u, Nitün'na, ökh'sitükkit, kitaumai'tüksinni kumut'okuttotoko. Ki ake'uã annik' itokut'totoau.

23 Ki Jesus otsitto'taiiisi eenakin'ai oko'ai, ki otsinno'õssax au'yexix ki matap'pix eis'tsekīniau,

24 An'istsiuax, anis'tapaaux, ake'kuün matseniu'ats, ai'okau. Ki itai'īmiauaie.

25 Ki otsis'tüpskoõsax matap'pix, itsipim, ki ito'tsīmaie, otsis'aie, ki ake'kuün itsipuau.

26 Ki otap'istutsipi, annik' auõšin'ik, motüs'ksinīpaie.

27 Ki Jesus otsistüpaumatta'atossi, na'tokūmi naps' tsix nin'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iau, David okkui', Kīm'okīnan.

28 Ki otsitsipīs'si nap'ioyīs, naps'tsix itoto'yiauaie: ki Jesus an'istsiuax kikūtau'maitsipuan nõk'okotünistutsīs? An'istsiiauaie A, Nin'a.

29 Itüm'itsixeniuax oõps'puauax, ki itüni'u, kanīsto'maitsipuai, ünnianīstsīs'.

30 Ki itsikau'opiii oõps'puauax: ki Jesus saiemiuaux mõkstanīs'tosax matap'pix.

31 Ki osto'auai, otsīs'tapusau ikõnai'tsinnikoyiauaux matap'pix annik'auõšin'ik.

32 Ki otsüksax, sat'sit ito'tsīpiauaie küttaiai'puyiua sauum'itsistaaw pakto'kīnattsuaie.

33 Ki sannm'itsistaaw otsai'piksistõssaie, küttaiai'puyinā itse'puyiu: ki kõnaitappix skai'etökkiau, ki an'iau, matsīkainip'ats Israel īstauõšin'im.

34 Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsistaawx.

35 Ki Jesus itap'auauõkau kõnau'akapioyīsts, ki inük'akapioyīsts, ki itüs'ksinīmatstokiu ota'toiapioyimoauēsts, ki ai'semokiu nin'naiisinni istõkhs'itsinīksinni, ki ök'kuttutsīmēsts matap'pix otokõnai'oktokosuauēsts ki otokõnau'atünikauēsts.

36 Ki otsinno'õssaie otappiisīn'na, kaiim'iauaie, tükka üs'tsīmsiu, aneto' manistau'anetopiax emük'ikīnax sai-its'tsīssi üks'kūmokuuä.

37 Itūman'istsiuax otüksinīmatsax, akauo'yi insīn'manīsts, ki ap'otökkix unna'tosīmiau;

38 Atsīm'oiikūttok īnsīm'manīsts īstsīn'nau mõk'itüpskoõsax otīnsīmmanīsts apotökkix.

10

1 OTSIPUK'SÜPINNIKÖTÜSAX na'tsikoputtsiau otüksinīmatsax, ikotsiu'ax otūma'sīnni mõk'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'ökuttutsīsax amian'īstokhtokosīsts ki amian'īstatünikēsts.

2 Na'tsikoputtsixk itoköt'tsiuax otsin'ikösoauësts am'ostsiaukiësts; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskün: James, Zebedee okku'i ki John oskün';

3 Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annök' publicanök; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus;

4 Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annök' aien'üpanistsiuõkaie.

5 Anniks'isk natsikoputsixk Jesus itoköt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles oksoku'auësts pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauests pinüt'sitsipik:

6 Ki Israel oko'au otomük'ikinaumix ats'ax is'tapuk.

7 Ki auau'ökainoniki sem'okik, ki anik', spots'im iëtsin'naiisinni aststsiu'.

8 Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix iëssin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsik-sist'okoko, ksistoko'tükkik.

9 Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitükkik kitsitai'süpopumatsopuauësts,

10 Assuia'tsïman pinots'ik aumatto'ainoainiki, pinots'ikau na'tokaists spïks'isokösists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükkiauã ak'otsïmaie otso'öšïn.

11 Annik' akap'ioyisk kitai'akitsipipika süppo'öttsesatsïk annok' oks'apsiuok; ki annim' stau'pik kitsauo-mai'sükskitsissuai.

12 Ki pim'innoainiki nap'ioyïs, ksematsïm'attok.

13 Ki ökhs'ïssi nap'ioyïs ünnianïstsite'tos kitsïn'nüstseisuuauësts; ki sauökhs'ïssi ünnianïstsska'atok kitsïn'nüstseisuuauësts.

14 Ki annök' kiküt'tautokök, ki küt'tauotsïmikök kitse'poawsists, sükskitsïm'innoainiki annik' akap'ioyisk sostsïk'asattok.

15 Kitau'münïstopuau akök'itsïmaïksïstsikuïk Sodom ki Gomorrha ak'skitstom annik' akap'ioyisk.

16 Sat'sïk emük'ikïnax mïs'tüpskoawkiapis'ix neto'yik kanïstsis'tüpskopuau: mokök'ik manïstsoökïpi pitse'ksïnax, ki ikkïnaps'ik manïstik'kïnapspi kükku'ix,

17 Ki üsk's'kümokau matap'pix; kitakaumüts'kaukoau akök'itsïmani, ki otatoi'apioyimoauësts kitakitaip-stüsïstipïs'okoau;

18 Kinïn'ax ki omüx'inax kitakittüpïp'iokoai, nësto'a kumut'aiakaitüpïpiokoai, kökkite'nüpanïstosau ki Gentiles.

19 Ki aumüts'kaukuïnnoainiki pinstak kökünïstse'puyïsuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai.

20 Kimats'epuyïpuau, Kïn'oau osta'aw ksësto'au itsïpstai'puyiu.

21 Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'einsi, ki nïn' a akumüts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenupanistaiu un'oauax ki oksis'toauax möks'enitösauax.

22 Ki kõnai' tappix kumut'akaukimokoaiu nęsto'i; ki annök' eikak'imauök umuts'ipaitappiiaspi akitsikömotse'piauie.

23 Kim'atsistototsenoainiki tuks'kai akap'ioyis, mıs'tüpokskasik stsik'i: kitau'münistopuau kimatakokönitotopuau Israel istokönau'akapioyists otsauomai'akotosi Nïn'au okku'i.

24 Üksšinimats'au matskitsimiu'ats otüksšinimats'tokuä, ki apotük'kiuä matskitsimiu'ats otsin'aim.

25 Ökh'siu üksšinimats'au möketüm'anistsau otüksšinimats'tokuä, ki apotük'kiuä möketüm'anistsau otsin'aim. Anistsin'niköttüsauie nap'ioyis otsin'aim Beelzebub, ak'staianistsinniköttaiau itsipstaupix oko'ai?

26 Pin stün'nokau; matsekipats akstaisaiipasokinnis; matsitsiksıs'pats ak'staisaiıksšinıs.

27 Kıtse'itsinikopuai ski'natsii matai'itsinikok ksıstsiku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai kotokhıs'suai, sem'ik spots' im nap'ioyists.

28 Ki pinstün'nokau anniks'ısk akenitomixk mostüm', ki sta'aw matokotsenıtsiau'ats: stün'nok annök' i kots'enıts iuökax mostüm' ki staaw stakhts'im.

29 Natokümix sıstsix küttomütaiponitau'atsax nıtsıpün'asaini? Ki tuks'küm matakıttotstsiu'ats ksök'kum sauüs'ksinoüssi Kin'oau.

30 Kitoku'yikınsısts ikönüks'topiau.

31 Piniko'puk; kitots'ıtskükaııxkimıpuau akaiēm'ix sıstsix'.

32 Annök'ae'nüpanıstsiuök matap'ii nęsto'i, osto'i nıtaks'enüpanıstau nïn'ä spots'im.

33 Annök' nıt'saietokök matap'piuök, osto'i nıtak'saietoau nïn'a spots' im.

34 Pınstak nimut'oto innüst'sınni nökitsit'apıxısi ksök'kum: nimat'otopa nökitsit'apıxısi innüst'sınni, innu'stoan nimut'oto (nökitsit'apıksıstos ksök'kum).

35 Nimut'oto nïn'au ki un'ni mök'itsipotsıstsimmotseısau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki maawks'i mökitsipotsıstsimmotseısau.

36 Ki nïn'au aks'ikatümımmiuax otopokau'pımıx anıks'ısk matap'pixk oko'ai itsıpsts' taupıxk.

37 Annök' aiıs'tüpükomımmiuök un'ni nęsto'i nımatokotsınanük'ats: ki annök' aiıstüpükomımmiuök oku'yi ki otün'ni nęsto'i nımatokotsınanük'ats.

38 Ki annök' sauots'issi otaluiinan'i sauopokiuo'osi nęsto'ă, nimatokotsinanük'ats.

39 Annök' ikon'ımök opai'tappiisinni, ak'atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiisinni, nęsto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie.

40 Annök' kito'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök ito'toyeuaiie annök' nitse'tokükök.

41 Annök' ito'toyeuök prophet otsiprophetisaie otak'okuyissi prophet osa'kinosinniaie; ki annök' ito'toyeuök moköm'otsitappiuă oto'kömotsitappiisaie, otak'okuyissi moköm'otsitappiuă osa'kinosinniaie.

42 Ki annök' ai'akutükkuuiuök sto'kimi tuks'kumi anniks'isk inüks'tsimixk otüs'ksinimatsössaie, kitau'münistopuau matakatsom'ats osa'kinosinniaie.

11

1 KI un'niniitsiu otai'ksistanistössax na'tsikaputsix otüsksinimats'ax itsistüpa'atomaie möküksinimatstoksi ki mökatsim'semöksi ot'akapioyimoauęsts.

2 Annok' John itsipsts'taupissi itai'okiakiopi otokh'tsisęsts Christ oiapistutsipists'aie, itoköt'tsiuax na'tokümix otüsksinimats'ax,

3 Ki an'įtsiuaiie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nök'apsümmöşinan noke'tsimi?

4 Jesus an'įtsiuax, mįs'tapuk, matan'įtsinnomok John annists'isk kitokh'tsipuauęstsk ki kitüs'satsipuauęstsk:

5 Naps' tsix üs'süpiu, üs'tsekaiix iköm'otauauökaiau, leperix įssin'aiau, küttaiai'okhtsimix ai'okhtsimiau, enix' aipuu'iau ki kim'atapsix atsımsem'aiau ökhs'itsiniksinni.

6 Ki atsım'siu annök' kütta'i'tstksimskükiuök nęsto'i.

7 Ki otsis'tapusax, Jesus otaumütüpaiitsinnikoösauiie akai'tappix John, Tsanįstappiuă kumutsitappopuai ksis'tapsksökkum kök'satsipuai? Küttaitsip'a apai' sopu'yi itau'ütöpăpokaiiu?

8 Ki tsan'įstappiua kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Kuttaitstip'a nın'naii ikikįn'įstotosiu? Anniks'isk ikikįn'įstotosixk itot'okoyiau Omüx'įnax oko'auęsts.

9 Ki tsan'įstappiuă kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaitsip'a prophet? A, kitan'įstopuau skįtsım'iuaiie prophet.

10 Annök sįnu', sat'sit, nitse'tomotoküttau nito'tokatatsįsau kostoksis', ki ake'tomsokapapistutsimaie koksoku'i.

11 Kitau'münistopuau anniks'isk itsipokai'įmmokixk akex, mats'įtsipa ök'skįtsimiaie John Baptist: ki annök' inüks'tsimök spots' im įtsin'naiisinni ai'skįtsimiuaiie.

12 John Baptist ĭstsiksĭs'tsikuĭsts, puk'sŭpiksĭstsikuĭsts spots'im ĭstsĭn'naiisĭnni itŭsk'o tuitsipĭop, ki ŭskotui'tsipimix itŭsk'otuitsipimiau.

13 Konai'prophetix ki okök'itsĭmani aie'nŭpanistomiauĕsts otsauomo'tosi John.

14 Ki mak'otsĭmenoainiki, am'auk Elias annök' ai'akotoök.

15 Annök itokh'iuök mök'okhtsĭmsi ŭnanĭststokh'tsĭs.

16 Tsa nitai'akanipa annök' o'tappiisĭnök manĭstĭn'naiipuaiau? Netoinitsi'au pokax annim' itawk'pumauawpim itau'pix ki ai'sĭtsĭpsattsiau otŭk'auauax,

17 Ki an'ĭstsiauaux, kitsik'ŭttomopĭnan ki ki-mat'spiipua; kitau'yĭmopĭnan ki kimau'kaiisuaueĭsts kimatakĭpuaueĭstsau.

18 John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisĭmiu'ats, ki an'ĭop pakh'tokĭnatsiu sauum'ĭtsistaaw.

19 Nin'au okku'i oto'tosi, au'yiu ki ai'sĭmiu, ki an'ĭop, sŭm'mĭs, aistoks'oyiu ki aistok'sĭmiu, publicanix ki sauum'ĭtsitappix otŭk'auauax. Ki mokök'sĭnni o'kosix oto'kömotsĭstutokaie.

20 Itau'mŭtŭpsĭtsĭpsattomĕsts akap'ioyĭsts an-nim' otsĭt'apĭstutsĭpĭsts ot'apĭstutŭksĭsts otsauo-mai'sauaitsitŭsax.

21 Kitak'oksĭnip maka'pi, Chorazin! Kitak'oksĭnip maka'pi Bethsaida! Nitsĭt' tsĭpstsapĭstutsĭpĭsts kitakap'ioyimoauĕsts nitsĭtsĭpstsapĭstutŭkkitopiau Tyre ki Sidon ĭstak'apioyĭsts is'taisŭmmisauaitsitauopiau ĭksĭm'matŭkkiaĭpĭstsĭsts ki makh'skĭtsĭsts,

22 Ki kitan'ĭstopuaau Okök'itsĭmani ĭstsiksĭs'tsikui manĭstaksiksĭsts'papsĭpi ksĕsto'a, aks'ĭsiksĭstspapiau Tyre ki Sidon.

23 Ki ksĕsto'a Capernaum, kitspĭn'noko spots'im, hades kitaks'ĭnnĭssimoko; omŭk'apotŭksĭsts kitakap'ioyim itap'ĭstutsĭpĭpiau ittsĭpstsapĭstutŭkkipĭpĭpiau Sodom, ĭs'taisakĭaitaitsĭopi.

24 Ki kitan'ĭstopuaau, Okök'itsĭmani ĭstsiksĭs'tsikui manĭstaksiksĭsts'papsĭpi ksĕsto'au, aks'ĭsiksĭstspapiu Sodom.

25 Annik' Jesus an'iu, nitök'h'sitŭkki nĭn'a, spots'im ki ksök'kum ĭstsĭn'aimi, kitai'ksĭsattokiaueĭsts annĭst'sĭsk mokok'ĭetappix ki kitaipaso'kinomoaiau inŭk'sĭpokax.

26 Ũnnianĭst'sĭt Nin'a; manĭstök'h'sĭpi kitsĭtsi'tan.

27 Nin'a otokönai'naniĭst nitokok: ki matsĭtstĭsĭpa ĭksĭnnu'yĭuaie okku'iaie Nin'a nĭts'ksĭnnuyĭuaie; matsĭtstĭsĭpa ĭksĭnnu'yĭuaie Un'ni, okku'i nĭts'ksĭnnuyĭuaie, ki annök ĭksĭnĭmats'stoköttseuök Un'ni.

28 Puksipa'akik kõnai'ikapotükkix ki ikõnüs'soksistsix, ki kitak'okotopuau issik'sistsikosinni.

29 Nokhkĩn'ni kĩn'attok, ki isksĩno'kik; nitsik'kĩnapsi nimat'omükimuspa; ki kitak'okonipuau ku'skëttsipõppuauësts iŕtsik'sistsikosinni.

30 Nokhkĩn'ni ksists'papiu, ki nitopa'tüksĩn sõk'otsiu.

12

1 AN NIK' Jesus Issik'opiiksistsikui itsisüp-poka'atomësts napaiënnĩsimmanists; ki otüksĩnĩmats'ax au'notsiax, ki aiin'asists aumütüp'otsĩmĩax ki itaumütüp'ioattomĩax.

2 Ki Pharisees otsĩno'õssauax, anĩstsiauaie, sũm'mĩsau kitüksĩnĩmatsax mat'õkhsiu otap'ĩstutsipuauësts annok'issik'opiiksistsikuik.

3 Ki anĩ'tsiuax kiküttanĩstopuau'ats David otap'ĩstutsipi otau'notssi ki otopokom'ix;

4 Manĩst'sipipi Ap'ĩstotokuia oko'ai, manĩstau'atopiau otsitau'pipi iŕtske'tani annik' küt'taõkhsiiik mõks'auattosi ki otopokom'ix mõks'auattosaxaie, ki kak'õkhsiu natoi'apiekuax mõksauattosauaie?

5 Ki kikütanĩstopuau'ats okõk'itsĩmani natoi'apiekuax manĩstap'otükkipiau issik'opiiksistsikui otsitsips'taupĩsau omük'atoiapioyis kimatsikiu'ats.

6 Ki kitan'ĩstopuau annom' ittsiu' tuks'kũm ki skĩt'stom omük'atoiapioyis.

7 Ki kitsksĩni'topi manĩstap'ipi nitak'õkh-sitsip kĩm'apiisinni, ki nimatakõkhsitsipats ikĩt'stüksĩni, kĩs'taisauotui'mauopiau küt-tautuitiiaixk.

8 Nin'a okku'i itsĩn'auattomĩnaai issik'opiiksistsikiii.

9 Ota'atsĩstapusi, otatoi'apioyimoai itsipim;

10 Ki sat'sit, nĩn'au itsĩps'taupiĩnai, ki otsis'ĩ ipo'kõttisiaie. Ki aisũppo'õtsesattsiaie, Kũtai'õkhsiuats issk'opiiksistsikuĩsts õk'okuttotoõsi? Mõks'enũpanĩstũssauaie.

11 Ki an'ĩtsiuax, Ũn'nats nĩn'au kitopokit-tappi'ĩmmoau maksinan'si tuks'kũmi emük'ikĩna, iŕtsüp'popiĩssaie atũn'iaxsĩn issik'opiiksistsikui, Kũttomai'akstaisautuyiuatsaie?

12 Nĩn'au kũttomai'skĩtsimiuats emük'ikĩna? Ũn'nikaie itõkh'siu mõk'õkhsapĩstutũksi issik'opiiksistsikuĩsts.

13 Itũman'ĩstsiaue nĩn'au, Sauksikĩns'tsiakit. Ki itsauksikĩns'tsiakui; ki ikut'tutsipaie netoi'nitsiaie otat'otsisi.

14 I tũmit'sũksiau Pharisees, ki ikõnau'kõk-itsĩmattsiauaie manĩstaks'enitawpiauaie.

15 Ki Jesus otsksĩnĩssaie, itsĩstapu': ki akai'tappix ipok-uo'iauaie, ki ikõnau'kuttutuyiuax;

16 Ki sokap'anįstsiuax mőkstaiitsinnikoősax'aie:

17 Möks'enüpanįstosi Esias otan'ipi, ki an'iu,

18 Süm'mok, nitap'otomok, annök' nitse'niniwattauök; nitük'omįmmau, nu'skėttsipöp̄ppi nimut'ökhsįmmau: nitakitsipotoai'įnai nitsista'awi ki akanįs'tsįnmomoyiuax Gentiles okök'itsimani.

19 Mataketskau'ats mataksoksipüppisüm'ats; mat'akitstsipa matap'pi mők'okhtsįsaie otse'poawsists moksoku'įsts.

20 Apai' otük'itsįssi mataksįnũkiu'ats: flax setsįs'si matakũtsįm'atsaie otsauomai'tũpskįsaie okök'itsimani mők'itsskįtsstani.

21 Ki otsįn'ikősįm Gentiles ak'aumaitįmįiau.

22 Tũks'kũm ito'tsipotoau pakhts'istũmattseu Sauum'itsįstaaw, naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiuai, ki naps'tsiuā it'süppi ki kũttai'puyiuā itse'puyiu.

23 Ki kőnai'tappix it'skaietũkkiau ki aniau kũtamiu'ats David okkiu?

24 Pharisees otokh'tįmsau, an'iau, Am'o nįn'au, matomaisaipiksįstsiu'atsax Sauum'itsįstaawx, Beelzebub Sauum'itsįstaawx otsįn'aįmoai, umutai'saipiksįstopiāx

25 Ki Jesus isksįnnu'yiuax otũs'tapiāx ki an'įstsiuax, Nįn'naiisįnni ai'aketotoki ak'eitsįnikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau mataksipuitsiuats:

26 Sauum'itsįtappiuā satũp'iksįstussi Sauum'itsįtappiuā, aiaketsįstotosiu; ki otsįn'naiisįnni kũttomaksipuitsiu'atsaie?

27 Satũp'iksįstainikiau Sauum'itsįstaawx, Beelzebub nimut'satũpiksįstaiu, Tũkka'ko'kosix it-satũpiksįstsiu'atsax? Ūn'nikaie osto'auai kitak'okökįtsįmũkoau.

28 Ki Satũp'iksįstainikiau Sauum'itsįstaawx Ap'įstotokiūā otsįsta'awmi nimut'satũpiksįstaiu Apįstotokiūā otsįn'aiisįnni kito'taakoai'įni.

29 Mįskőpin'ai oko'ai Tsa'akanįstokotsįsipim'atsaie, mők'itauksįstutsįsaie ope'kanįtsaie, sauotũm'įksįpįstũsaie mįskőpin'ai? Ki ak'otũmoksįstutsįmaie oko'ai.

30 Annök' nikũt'taispiimmokök, nikőt̄tum'a: annök' nikũttaupokomoawk'iakimauök auanit'apiksįstũkkiau.

31 Ūn'nikaie kitan'įstopuau, amian'įstsauumitsįtappiisįnni ki amian'įstitũpsauokőmotse'poawsists Apįstotokiūā akįtsksįnoaiu matap'pi; ki annök' ak-itũpsauo'kőmotsepuyiuök Atsįm'įstaaw matakįtsksįnoau'ats.

32 Annök' itũp'sauokőmotsepuyiuök Nįn'au Okku'i ak'įtsksįnoau, ki annök' itũpsauokőmotsepuyiuök

Atsım'iStaaw mat'akitsksinoau'ats annom' ksök'kum ki aie'nissi otsis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksinoauats.

33 Ökhs'apistutos mistsis', mök'ökhsinaiiii: ki makap'istutos mistsis mök'okapinasi: mistsis' isksino'au otsin'assinni.

34 Pitse'ksinaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotünistse'poattopuau'astsaii ökh'sists? Manista'kauoopi u'skëttsipöpöppi, maoi' itai'puyiu.

35 Ökhsin'auä manista'kauoopi ökh'si u'skëttsipöpöppi sau'otsimësts ökh'siists: Sauumitsin'nauä manista'kauoopi maka'pi u'skëttsipöpöppi sau'otsimësts makap'ists.

36 Ki Kitan'istopuau Kõnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyisau matap'pix aksenüp'anïstomiauësts Okök'itsimani istiksits'tsikui:

37 Kitse'poawsists kitakokömotsitappiets'okoaiu ki kitse'poawsists kitak'saietokoaiu.

38 Stsik ix Sïnak'ix ki Pharisees noküt'anïstsiauaie ki an'iau, Nin'a nökökapipïnan itots'tsipi ksësto'a.

39 Ki noküt'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'ökotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitstsiapa ak'okotawpiau. Tuks'kai ak'okotapiau Jonas prophet.

40 Manists'itaupïsaie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists; ünniak'anïstsitauipuaie Ninau Okku'i ksök'kum u'skëttsipöpöppi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists.

41 Nineveh istsin'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna istots'tsissi Okök'itsimani ki akitsautütsepuyiopiau; aisauai'tsitaiau otatsim'semössax Jonas; ki sat'sit, annök' skitsim'iuök Jonas annom' itau'piu.

42 Amskap'iksökkui istsin'nauake akopoksipapomiuaie o'tappiisinna istots'tsissi okök'itsimani, ki akitsauotütsepoyiopiau: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mökitokhtsissi Solomon otokök'sïniaie; ki annök' skitsim'iuök Solomon annom' itau'piu.

43 Sauum'itsistaaw otsai'piksistüssi nin'au, ikïtksök'kuyim itap'auauökau issik'opïssinni itap'satsim ki matokonim'atsaie.

44 Itümau'aniu nitak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'si ikon'im nam'itaitsiuu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie.

45 Ki itüm'itappo ki mat'tuyiuax ikït'sikümiäx sta'awx, itsis'tüpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisinni eikis'tüpokapiuaie ototom'itappiisinni. Neto'i ak'anïstsiauaie ot'okapitappiisinna.

46 Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit, Oksis'tsi, ki omu'pappiipix säuauts'im itai'puyiax, ai'puinümiu mök'sitsipsattösauaie.

47 Tuks'kūm an'istsiuaiē, Sat'sit, Kiksīs'ta ki kumu'pāppiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'puñūmīau kōksiisīpsaiisau.

48 Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiuaiē, Tūkka' niksīs'ta? Tūkka' numu'pāppiipix?

49 Ki itas'kotuyiuax otsīs' otūs'ksnīmatsax ki an'iu Sūm'mokau niksīs'tsi ki numu'pāppiipix!

50 Annōk' ai'aksistutsīmōknīni Spots' im otsits'tani aie, osto'i numu'pāppiipa, nēskūn', nit'akem, ki niksīs'ta.

13

1 ETO'IK ksīstsiku'ik Jesus it sūks' ki tsīm nap'ioyīs, ki omūk'sikīmi īssoots'i itakau' piu.

2 Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosasīs itsitsūppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitap-piix ikōn'itūssuipuyiau īssoots'i.

3 Ki an'istsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisūppipum'auā itui'sūppipummau:

4 Ki otai'sūppipummōssi, moksoku'yi stsik'īsts itsīn'nīssiēsts, ki paiu'tax itotoiax'ēsts ki itau'attomiaxēsts.

5 Stsik'īsts okotoksskui itsīn'nīssiēsts otsīs'inūksōkkuaspi; ki otsai'spixksōkkuaspi itsīk'kūmsūskīiau:

6 Oto'tūmīskōpsi natos'i, itse'tsīnītsīau; ki otsau'okōtseksau itopo'kōttsīau.

7 Stsik'īsts itsīn'nīssiiau ksīssi'ix: ki ksīssi'ix itsūsīkīiau ki ito'satsīiauax:

8 Stsik'īsts ōkhs'ksōkkui itsīn'nīssiiau, kiitsīn'asiau, stsik'īsts kepīp'pui, stsik'īsts nai'īppui stsik'īsts niīp'pui.

9 Annōk' ito'kiuōk, ūnanīstokh'tsīms.

10 Ki; ūksnīmats'ax ito'toyīauaiē, ki an'īstsīauaiē, Kumaūk'sītsīpsattaiīksīxīau parables?

11 Nokūt'anīstsiuax, kitokokoau kōk'itsksīniisuai spots'im itsīn'naiisīnni itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau.

12 Annōk' nan'naniuōk, ak'okotauaiē, ki akakai'naniu: annōk kūttainan'īiuōk, otsinanattopi ak'otsīpaie.

13 Ūn'nikaie numut'ūnīstsiīpsattaiiau parables, issūppīs'au mōksta'apsau; okh'tsīmsau mōkstau'okhtsīmsau, mōkstai'īksīnnīsau.

14 Aien'ūpanīstom'ēsts Esaias, otan'īpi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoksīnīpa; ki sūppi'niki kitakūts'api, ki kimat'aksīnīpa:

15 Am'o ōtappiisīnna u'skēttsipōppīsts mi'ēsts, ki okhtok'ouēsts matomaipumokhtsīmiu'axau, ki oōps'puauax naps'tsiīax; mōksta'apsax moōps'pix, mōksta'okhtsīmsēsts mokhtok'īsts,

mõkstau'okhtsimsēsts mu' skēttsipōppists,
mõkstaisauai'tsitasau, nok'staukuttutuawsau.

16 Atsīm'siau koōps'puauax, aiapiau; ki kokhtok'ists,
ai'okhtsīmau.

17 Kit au'mūnistopuau, akaiēm'ix prophetix ki
mokōm'otsitappix ai'puinūmau mõk'satsīsauēsts
annists'isk kitai'nipuaui'tsk ki matsiīnim'axauēsts; ki
mõk'okhtsisauēsts annists'isk kitai'okhtsipuaui'tsk, ki
matokhtsīm'axauēsts.

18 Okhtok ai'sūpipummauā parable.

19 Ma tap' pi okhtsīs'si nīn'naiisīnni istse'poawsīn, ki
sauo'kōmotokhtsīssi, itūm'ipuksipu Sauum'itsitappiua ki
ito'kasattomaie annik' itsūp'ipumattopik u'skēttsipōppi.
Annōk'auk mat'sīmaie īstsūpipum'ani moksoku'i.

20 Annōk' mat'sīmōk īstsūpipum'ani ok'otokskui,
ai'okhtsīmiu epo'awsīnu, ki otse'tametūksīnni mat'sīmaie;

21 Mat'auūtsitstipa kōk'seksi, ki matakisūmsu'ats;
ikikīn'etūksīnni ki ūksīstutūk'sīnni otos'au,
atsīm'epoawsīnni ūn'nikaie ito'toiau, īsts'kīmskūkiu.

22 Annōk' mat'sīmōk īstsūpipum'ani ksīssi'ix,
ai'okhtsīmiu atsīm'epoawsīn; ki annok' pai'tappiisīnni
īstap'aitsitani, ki spūkīs'sists ito'satstomiauaie
atsīm'epoawsīnni, ki matsīnasiu'ats.

23 Annōk' mat'sīmōk īstsūpipum'ani ōkhs'ksōkkui,
ai'okhtsīmiu Atsīm'epoawsīnni, ki mokōm'otokhtsīmaie;
ki itsīn'asiu, stsikix, kepīp'puyi, stsik'ix nai'īppuyi, stsīk'ix
niip'puyi.

24 Stsik'i parable an'īstsiuax, ki an'iu,
Spots'īm'īstsinnaīsīnni netum'anīstsiu Nīn'au, annōk'
ai'sūpipumauōk ōkh'sisūppipum'ani otsīn'sīmman;

25 otai'okasax otap'automokix, okatum'i
ito'toyiuaie, ki ōkh'sisūpipumani ipa'soksūp'pipumau
makap'sūpipumani, ki itsīs'tapu.

26 Ki otsūs'kīssi mattuyīs, ki otsīn'assi, itūmīn'akuo
makap'sūpipumani.

27 Ki Nin'au otapautomokix otsito'taakax ki an'īstsiauaie,
Nin'a, Kikūt'taiīnsīmattop'a ōkhsīsūpipumani
kītsīnsīmman? Tsema ito'to makap'sūpipumani?

28 An'īstsiuax, Katum'a otap'īstntūksīnaie. Ap'automokix
otan'ikax kikūt'ōkhsitūkkipa nōk'ittotosīnan
nōk'sauotsīsīnaniau?

29 Ki an'iu, Sa; sauau'tsīmīnoainikiau,
makap'sūpipnmani, kōkskakūm'sanotsipnaii
ōkh'sisūpipumani.

30 Unnīanīst'sūsķīsan mõk'itotosi pokiak'sīnni: Ki
pokiak'sīnni oto'si, nitak'otūmanīstaiiau ai'pokiakix,

matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'ksipikan kök'ksietsinsissuau; ki istüp'omoipotokan napaiën'insimman nitapaiën'iokoai.

31 Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im itsin'naiisinni netüm'anistsiu mustard itsin'simman, annik' mat'simök ninau, ki ai'süpipumau otsin'simman;

32 Itsis'tüpskaiinükotsuaie kõnai'insimmanists; ki süs'kiissi, itsis'tüpomükkuiou insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'küniksists.

33 Stsik'i parable an'istsiuax; Spots' im itsin'naiisinni nitüm'anistsin itai'kopütstapi, annik' mat'simök ake'u, ki kaias'attom niuks' kümi omük'okosix, napaiën itui'tsiau, ki ikõnai'kopütstapiau.

34 Am'ostsk Jesus ikõnai'sitsipsattsuästs matap'pix parables itai'sitsipsattsu; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsattsuatsax:

35 Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istsk ksök'kumä sauomap'ästotoawsi.

36 Ki Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otüksinimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksinim'atsokinan parable makap'itaisüppipumaupi insim'man.

37 Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök ökh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini;

38 Insim'man konai'tappiu; ökh'si insimmani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua ö'kosix;

39 Katum'a annök' ai'süppipumattomësts, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksökkum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsim'otokatatsisau,

40 Manists'aumoipitükkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiu; ak'üniststsiu aiksiuo'si annom'ksök'kum.

41 Nin'au okku'i aks'istüpskuyiuax otatsim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauësts ikõnau'kapiists ki anniks'isk matap'pixk, sauum'itsitappiiau ak'omoipotoyiuax;

42 Ki akitsipst'apiksistsiauaax omüx'tsi; annim' ak'itstsiu a sain'sinni, ki satse'kinani.

43 Mokõm'otsitappix akotümik'kunasuyeiau, manistsik'kunasuyipi nato' si, un'oauai otsin'naiisinni, akotsik'kunasuyiauaie. Annök' itokh'iuök ünantstokh'tsims.

44 Stsiki, Spots'im itsin'naiisinni nitüm'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aiksasattomaie, ki otsetam'etüksinni itsis'tapu ki

ipum'attopiēsts otokōnai'nanīsts, ki ipum'attomaie annik' insīm'manīk.

45 Stsik'i, Spotsim īstsīn'naiisīnni nitūm'anīstsiu awkh'pumapiekuūn otap'sūmmōssi ōkh'six pearls:

46 Kon'īssi tuks'kūmi pearl akai'īxkīmasiu, itsīs'tapu, ki ipum'attopiēsts otokōnai'nanīsts ki ipum'attau.

47 Stsik'i, spots' im īstsīn'naiisīnni nitūm'aniststsiu itau'mikaupi, annōk itsuia'pīxīmōkaie omūk'sikīmi, ki ito-mian'īstomoipitūkkiu:

48 Itui'tsīssaie, itopīts'ūsškōpattomiauaie īssoots'i, ki ito'piiāu, ki ōkh'six itaisūppitsī'iau īskix; ki makaps'ix itsīs'tapīksīstsiāu.

49 Ak'otūmanīstsiu aiksjuos'i ksōk'kum:
atsīm'otokatatsix ak'sipuksūpsūxīāu, ki
akai'aketaipīksīstsiāu Sauum'itsitappix ki
mokōm'otsitappix;

50 Ki akitsipst'apīksīstsiāu (sauum'itsitappix) omūx'tsii; annim' ak'itstsiāu a saīn'sīnni ki satse'kīnani.

51 Jesus an'īstsiuax kikai'okhtsīmīpuauastsau annīsts'isk? An'īstsiāuaie, A, nīn'an.

52 Itūm' anīstsiuax Annōk' ai'sīnakiuōk ūksīnīmats'au spots'im īstsīn'naiisīnni, nitūm'aniststsiu nīn'au, ikō'yiuōk, sauauts'īmēsts treasure manīsts' ki ūk'aisīsts.

53 Ki itūnīsts'tsiu, Jesus otaīksiu'attosēsts annīsts'isk parables, itsīstūpa'atomaie.

54 Ki otsito'tosi otau'ūtauōsīni otat'oiapioyimoai it-sipst'ūsksīnīmatsiuax, ki ek'skaīetūkkiāu, ki, an'iau, Tse'ma itotsīm'atsēsts am'ok mokōk'sīnik, ki am'ostsk ot'omūkapištutūksīsts?

55 Kūttomai'sauamiu'ats ai'satsakīuā okku'i? Kūttomaisauainīkōttsiu'ats Oksīstsi, Mary? Ki omu'pappīpīx kūttomaisauainīkōttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas?

56 Ki ot'akemix okūttomaisaiiokōnopokomok'atsax? Am'o Nīn'au, Tse'ma itotsīm'atsēsts annīsts'isk?

57 Ki it'stsskīmskūkiāx osto'i. Ki Jesus an'īstsiuax, prophet itūs'tsakōttau, sauomai'tapposīēsts otau'ōsīni ki otauūt'okoai.

58 Otsauomai'tuksuai ūn'nikaie itsauomapištutūkkiu an-nim' akatio'yiēsts ūkkūk'umapotūksīsts.

14

1 ANNIK' Herod tetrarch okhtsīm'attomēsts Jesus otap'īstutsipīsts,

2 Ki an'īstsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sīnni mat'sīpuau; ūn'nikaie ūkkūk'umapotūksīsts itap'ītutsīmēsts.

³ Herod űkai'eėniuauie John, ki aiıs'ksipıstsıuaie, ki itsok'ıuaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'ınaai.

⁴ Tük'ka John an'ıstsıuaie matökhsıu'ats kök'otoössi.

⁵ Ki otai'aksenıtossaie, stun'nuyıuax matap' pix, tük'ka įksınnu'yıuaxauaie prophet.

⁶ Ki otai'totstsıssi Herod otsit'sıpokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikiپی, ki itsüp'ıstutuyıuaie Herod.

⁷ Itsıksıs'toatsıuaie atoün'ıssınni mök'ittokotossaie otan'ıstopıaie.

⁸ Ki oksıs'tsi otsıs'tok, ki an'ıu, John Baptist otokön'ıstsüp'potoat omük'okos ki annom'ıstoko'kit.

⁹ Ki omüx'ına itsık'oketükkiu: ki otütoanis'si ki otopokau'yemıx, ün'nıkaie itanı'u mök'okotösaie.

¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokıtsıuaie John itsıpsts'okiawپیaie.

¹¹ Ki otokön'itsıpuک'sıpıppotopaie, omük'okos itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuün: ki ito'tsıppotuyıuaie oksıs'tsi.

¹² Ki otüs'ksınımatsax itoto'iau ki mat'sımıau mostüm' i, ki ai'akotomıau, ki i'tappoıau ki itünıs'tsııau Jesus.

¹³ Jesus otokh'tsımsi, itsıs'tüpaatomaie akli'iosatsıs itsui'akhıosıu, ki ksıs'tapsksökkum itüpanıstappo'aie: ki matap'pix otokh'tsısau itsıksıuopokıuo'ıauaie, otakap'ıoyımoauęsts süx'ıau.

¹⁴ Ki Jesus itopıtsıssa'atomaie, ki nan'nuyıuax akai'tappıx, ki kaiım'ıuax, ki ikut'tutuyıuax otai'oktokosımoauax.

¹⁵ Ki otai'ıstükköpsi, otüs'ksınımatsax otsıtota'akax, ki an'ıtsıuaie, annom' ksıs'tapsksökkumasıu, ki au'mütüputükku; o'tappıısınna ünıstüps'skos, mök'ıttapposı akap'ıoyısts, mök'opumattosı aau'öşın.

¹⁶ Ki Jesus an'ıtsıuax, matokuiıstapu'ıauats; kotok'möks'auattopıau.

¹⁷ Ki an'ıtsıuaie, annom' nıtsınan'anısts nısıttu'yi ke'tanısts ki na'tokümi mamııx'.

¹⁸ An'ıu, puک'sıpıppotokıkau.

¹⁹ Ki an'ıtsıuax könai'tappıx mök'opasax mattu'yıkuı; ki mat'sımęsts nısıttu'yısts ke'tanısts ki na'tokümi mam mıx', ki otspısüp'si itatsım'etsımęsts, ki itau'mınotsımęsts; ki ikotsıu'ax otüs'ksınımatsax ke'tanısts, ki otüs'ksınımatsax ikotsıu'ąsts o'tappıısınna.

²⁰ Ki ikönau'yıau, ki itoku'yıau: ki mat'sımęsts ıau pı'nikęsts ittsı'ısts na'tsıkoputtuyı įksımmatük'ııssokaiısts.

²¹ Ki aiınıks'ısk au'yıxk nısıtsı' omük'sıkepıppıx nın'ax, ki akex, ki pokax'.

22 Ki Jesus eikak'imatsiuax otūs'ksinīnatsax mōkīt'sūppopisax akh'iosatsis, mōkotom'apūmmosax, otsakiaīs'tūpskoōsaie tappiisīn'na.

23 Ki otsis'tūpskoōsax otappiisīn'nā, itsitamisso' nitum'mo mōkatsimoiikasi; ki otau'tūkkussi itsittau'piu.

24 Ki akli'iosatsis ai'itūtsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tūk'ka, umut'totsūppopi.

25 Ki nīssoo'yi īsksa'tūksīnni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omūk'sikīmi itokh'itauauōkau.

26 Ki otūs'ksinimatsax otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omūk'sikīmi, ap'aitsitaiau, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau.

27 Ki Jesus kaiip'sitsīpsatsiuax, ki an'iu, Ōkh'sitūkkik; nitam'i; Piniko'puk.

28 Ki Peter nokūt'anīstsiuaie, Nin'a kūm'āmieniki ani'kit ksēsto'a nōk'itotosi nōk'itsitūpauauōkasi omūk'sikīmi.

29 Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnīsa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauōkau omūk'sikīmi mōk'ittapposi Jesus.

30 Ki otsinīs'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otautūp'sūppopiisi omūk'sikīmi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kōmotse'piokit.

31 Ki Jesus itūp'sauksikīns'tsakiauaie ki itsēn'iauaie, ki an'īstsiuaie, ksēsto'a enūkaumai'tūkkiua, kumauk'saietūkkiks?

32 Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu.

33 Anniks'isk itsūp'popixk akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmīm'miauaie ki an'iaiu, E'mūmi kitam'i Ap'istotok'iuā okku'i.

34 Ki otau'pūmmossau, itoto'iau Gennesaret īstau'ōssīni.

35 Ki annim' īstsīn'ax, ots'ksīnuoōssau, itūp'skūkiaiu kōnūs'ksōkkum sa'akapotsi, ki itotsīp'iauaie ikōnai'oktokosix;

36 Ki au'kōmōnīstsiuaie (Jesus) mōkskaks'īxenīsax oso'kōsīm itssaiin'ikaists: ki manīsts'eipi kaien'īmīx ūn'nineetsīmi sokap'okuttotoax.

15

1 AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix ot-sit'totaakax Jesus, ki an'iau,

2 Tsanīstapiuats umut'ūnīstūpaipixipiau ūkaitappix otūn'īssuaiauēsts? Oyīs'sax ke'tan, matūstsīmiu'ax.

3 Nokūt'anīstsiuax ku'maukanīstūpaipixipuaiīsk Ap'istotokiuā otse'poawsīnni kōk'satsisaaī kiksīs'tapūnīssuai?

4 Ap'istotokiuā an'iu, atsimmīm'mīsau kīn'a ki kiksīs'ta; ki, annōk' ai'pakosīnikuyiuōk un'ni ki oksīs'tsi, unni-anīstse'īnsā.

5 Ki kitan'ipuu annök' an'istsiuök un'ni ki oksis'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokuinanipi nēsto'a,

6 Ki küt'atsimmimmiuax un'ni ki oksis'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauēsts kumut'saiepumapīstutsipaie Ap'īstotokuia otse'poawsän.

7 Kitsiksis'tapokömmotsitappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu,

8 Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ēsts, ki nimut'atsimmimmokiau oto'ūniuauēsts: ki u'skēttsipöppuanēsts nitsip'piokokiēsts.

9 Nitsiksis'tapatsimmimmokiau, ök'aumaitsipīsts ät'suaišksšinimats'iauuax nīn'ax otan'ipuuauēsts.

10 Ki nan'niköttsiuax o'tappiisīna ki an'istsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok;

11 Annik' itsüp'popiik maoui' matokapīstotok'atsaie nīn'aii; annik' sük'siik maoui' itokapīstutuyiu'iu'aie nīnaii.

12 Ki otūsksšinimats'ax otšitota'akax ki otan'ikax kiküt'ūsksnīpa Pharisees otsis'küksau otokh'tšisau annik' epo'awsinik?

13 Ki noküt'ūniu, kōnai'sūpipumanīsts Nin'a spots'im oküt'taisūpipumattopīstsi ak'süsköpattopiēsts.

14 Amau'patokau; naps'tsiotüppinnūkiu naps'tsix. Ki naps'tsiuä ätūppīn'nūssi napstsi'i, atūn'iaksīnni akai'akitsūppopiū.

15 Peter itūman'īstsiuaie, nokskšinim'atsokīnan am'om parable.

16 Ki Jesus an'iu, kiküttaisakiaisauaiokhtsimipiuua?

17 Kiküttaisauaiokhtsimipiuua, annik' itsüp'opiik maoui', itūp'sūppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop?

18 Ki annists'isk itsüks'isk maoui' u'skēttsipöpipi itsüks'iax; ki itokap'īstutuyiauaie nīn'aii.

19 U'skēttsipöpipi itsüks'ēsts sauum'itsitsitanīsts, inik'sīsts, auök'otanīsts kōmos'ists, istūp'saiepītsīnni, atauūn'īssīsts;

20 Am'ostsk itokap'īstutuyiauaie nīn'ai'i; ki maks'oyissi otsauomūs'tsīmīssi matokapīstutuyiuats nīn'aii.

21 Jesus itūmīstūpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon īstsoots'īsts itsitap'po.

22 Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsuaie, ki an'iu, Kīm'okit Nin'a, David okku'i! Nitūn'na eiko'ksistutoau maka'pistaaw.

23 Ki matsitsitsipsattsuatsaie. Ki otūsksšinimatsax ot-sitota'akax ki otau'kōmōnikax ki an'iax Ūnnīstūp'skōs; nitūsksauasaine'poūkinan.

24 Ki noküt'anistsiuax, nikak'itūpskoko Israeli īstat'stanix emük'ikīnaiix.

²⁵ Otsitūmitota'akaie ki otatsīm'mīmmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit!

²⁶ Ki nokūt'anīstsiauae, matōkhsiu'ats mōk'otsīssi pokax otsau'ōsīnoaii mōkitūp'apīxisēssts imitax'.

²⁷ Ki (ake'uā) an'iu, E'mūniu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikēssts innīssi'īsts otsin'aimoauai otsitau'yipiaie.

²⁸ Jesus itūmok'anīstsiauae, Ake', omūk'o kītaumai'tūksīnni: Ūnnianīstsits'tsīs kitsitsi'tatopi. Ki otūn'ni ikuttotoai'īnai annik' itai'ksīstsikumīopik.

²⁹ Ki Jesus itsīs'tūpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomūk'sikīmi; ki ita'mīssō nitum'mo ki itau'piu annim'.

³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauax ūs'tsekaiix, naps'tsix, kūttaiai'puyix, iko'mūksix, ki akaiēm'ix stsīk'ix ki Jesus okt'sīsts itsīn'apīksīstsiauaax; ki ikut'tutuyiuax:

³¹ Ki kōnai'tappix ek'skaietūkkiau, otsīnno'ōssauax kūttaiai'puyix otse'puyīssax, ki iko'mūksīx otokut'totoōsax, ki ūs'tsekaiix otauau'ōkāsax, ki naps'tsix otsaps'ax: ki ūs'tsakōttsiau Israel īstap'īstotokii.

³² Jesus itūmīn'nikōttsiauaax otūksīnīmats'ax, ki an'iu, nitai'kīmaiau o'tappiisīnna nioks'kai ksīstsiku'īsts nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksīstūpskoauaxau otau'notssau ōkskakūmitseni'au mōsoku'i.

³³ Ki otūksīnīmatsax an'īstsiauae Tse'ma nōkitotsipīnan'a ke'tani manīsto'mūkopiāu mōk'otkuīsēssts o'tappiisīnna?

³⁴ Ki Jesus anīstsiuaax, Tsanetso'a ke'tanīsts kitsinan'ouaēssts? Ki an'iau, Ikīt'sikaiau, ki unna'tosīmi inūk'umix.

³⁵ Ki an'īstsiuaax o'tappiisīnna, ksōk'kum mōkittopasax'ax.

³⁶ Ki mat'sīmēssts ikīt'sikaiēssts ke'tanīsts ki mammix', ki a'tsīmōiikau, ki a'mīnōtsīmēssts, ki ikotsiauaax otūksīnīmats'ax, ki ūksīnīmats'ax ikotsiu'ax o'tappiisīnna.

³⁷ Ki ikōnau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'sīmīau pinikēssts ītskim'iauēssts ikīt'sikaii īksīmmatūk'isokaiīsts itui'tsīsts.

³⁸ Annīks'isk au'yīxk nīssoyīm'i omūk'sikepīppix nīn'ax, ki akex, ki pokai.

³⁹ Ki itsīs'tūpskuyiu o'tappiisīn'na, ki itsīt'sūppopiū akh'iosatsīs, ki ito'to Magdala īstssootsīsts'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksksīnnuyiauaie, ai'puīnūmiau mōkanīs'tsīnnomoōsax spōts'īm īstap'stosīnni.

2 Nokūt'anistsiuax, autūkkus' si, kitan'ipuan ak'etameksistsi ku; āmawk'issoksistsikuists.

3 Ki ksiskūnna'tūnnissi, ak'akapiksistsiku annok' ksistsikui, amawk'issoksistsikuists ki ikikin'inatsiu. Kitsiksīs'tapokāmotsitappiansuai! Kitokot'ainipuaū assoksīs'tsikuists ostokso'auēsts; ki kimatokot'ainipuaū annists'isk ksistsiku'istsk iſtsap'stosists.

4 Otsauum'itsitappiisīn'na ki otau'ōkotaitappiisīn'na ap'satsīmiau apsto'sinni; ki matakokotau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsīs'tapu.

5 Ki otūs'ksīnīmatsax otau'pūmmosau pakhts'esaiīsksinīmiau mōk'atūksau ke'tani.

6 Jesus itūm'anistsiuax Mokōk'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees iſtsi'kopūtsketatsīsau.

7 Ki ai'sītsīpsattseīau, ki an'iau, nimatotsipīnan'a ke'tani,

8 Jesus otsīnno'ōsax, an'istsiuax, Inūk'aumaitūkkix, kumauk'sītsīpsattseipuaūaīsk, kitsauo'tūksuai ke'tani?

9 Kikūt'taisakiaīsauokhtsīmipuaūa, kikūttaisauūsksinipuaūa nīsito'mūksikepīppix matap'pīx iſtsīsīttu'īsts ke'tanīsts, ki tsanetso'ā kitots'ipuaūēsts iſksīmmatūk'isokaiīsts?

10 Nīstoyīm'i omūk'sikepīppix matap'pīx iſtokītsikaīsts ke'tanīsts ki tsanetso'ā kitots'ipuaūēsts iſksīmmatūk'isokaiīsts?

11 Kumauk'staiokhtsīmipuaūaīsk ki-mat'sītsīpsattopuaū'ats ke'tani, kōkīskskatsīssuai Pharisees ki Saducees iſtsi'kopūtsketatsīsau?

12 Itūm'īsksinīmiau matsemīu'atsax mōksīskatsīsaie ke'tani iſtsi'kopūtsketatsīs, ki ai'semīuaxmōks'īskatsīsaie Pharisees ki Saducees ots'ksīnīmats'tūksuaīax.

13 Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'sūppoōtsesattsīuax otūsksinīmats'ax, Tsa anīu'axau matap'pī nesto'a nīn'au okku'i nōk'ūmsi?

14 Ki an'iau, stsīk'ix John Baptist: stsīk'ix, Elias: ki stsīk'ix, Jeremias, ki stsīk'ā prophet.

15 An'īstsīuax Tsa kitak'anīpuaū nōk'ūm-si?

16 Ki Simon Peter nokūt'anīstsīuaie ksēsto'ākauk Christ, Ap'īstotokīuā ipai'tappīuūk okku'i.

17 Jesus nokūt'anīstsīuaie kitatsīm'si, Simon Bar Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'pūni kimat'ūsksīnīmatsok'astsau: nīn'a spots'im kitusksīnīmats'ok.

18 Ki kita'atanīsto, ksēsto'ākauk Peter, ki am'om ok'otokūm nitak'ittokhitokoīska church; ki Hades iſtokh'sepīstanīsts matakatsīu'atsaie.

19 Ki kitai'akokoto spots' im iſtsīn'naiisīnni ito-tai'kauaipixīxtūkiopi; ksōk'kum kitai'akomianīstomopipi,

spots'im ak'itomopipo; ksök' kum ki-tai'akomianistapotsippi spots'im ak'itapotsip.

²⁰ Itüm'anistsiuax otüsksšinimats'ax mökstaitšinnikoosax'aie osto'i otüm'si Jesus Christ.

²¹ Annik' Jesus itaumütüp'anistsinomoyiuax otüsksšinimats'ax manistakittappopi Jerusalem, manistaks'ipuinaistoto'awpianaie omüx'īmīx ki omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki manistaks'enitawpiauaie, manistaks'ipuauistotoawpiauaie nioks'kai ksistsikui.

²² Peter itümo'toyiuaiie, ki aumütüp'sitsšpsattsiauaie, ki an'iu, Nin'a kökünistsip'piokosi; matakittotstsiu'ats ksęsto'a.

²³ Ki itapotükau'aie, ki an'istsiauaie Peter apüt'tokokit, Satan; kök'kītstsskīmškūki; kimatsskūmau'ats Ap'istotokiüā kitsksska'tüksists annom' ksökkum.

²⁴ Itümanistsiuax otüsksšinimats'ax Isttsi'ki matap'pi makopokiuo'ōssi nęsto'a, ũnnianist'auštsikīmatsistotos, ki ũnnianistto'tsis otauai'staksinni, ki ũnnianistopokiuos nęsto'a.

²⁵ Annök'aiakitsikōmotsepiosiuok opai'tappiisinni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappiisinni, nęstoi umutak'atstomaie, ai'akokonimaie.

²⁶ Tsanetso'ā matap'pi ak'okuiistüpasokuiim'ats minan'attüssi könüs'ksökkum, ki atsto'si otsipai'tappiisinni? Awx'a otai'akokotawpiauaie opai'tappiisinni?

²⁷ Nin'au okku'i akototo'yinaie Un'ni ots'tsapinasinni ki oto'tokatatsix akopokiuo'iax, ki kōnai'tappix manistsi'pięsts otap'otüksuauęsts ak'ünistokotsiuax.

²⁸ Kit au'münistopuau stsik'ix annom' itai'puyiau, matak-sattotsim'axau eino'sinni otsauomai'noosau nin'au okku'i otsin'aipuksipusi möks'inaiisi.

17

¹ OTAIKSIUO'ĔSTS nauyi ksistsikuists Jesus mat'toyiuax. Peter, James, ki John oskūn', ki itünistüp'ip'iuax spi'tummo.

² Ki otsakiainoosauaie it'okętsistümüinai; ki ostoksīs'i ikkün'natsiauaie manist'ikkünnasuyipi nato'si, ki otšistotos'ists ksix'inatsięsts manisti'ksixinatšpi ksistsikui.

³ Ki sat'sit, itsina'kuaiēmiau Moses ki Elias, ki ai'siššpsattsiauaie.

⁴ Peter itüm'anistsiauaie Jesus, Nin'ā, ökh'siu annom' nök'ittaupisinan: ökh'sitükkieniki, nökapistutsišinan annom' nioks'kai api' manists; tuks'käi köksinan'attosi, ki tüks'kaii Moses möksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias möksinanattosi.

5 Otsakiai'puyïssi, sat'sit ïkkün'aisoksïstsikuyi ituyi'künakoaiu: ki sat'sit, epo'awsïnni itots'tsiu assoksï's' tsikui, ki an'iu, Am'o nitük'omïmokos nitsekökh'sïmmau; okh'tok.

6 Ki ïksïnïmats'ax otokh'tsïsauaie itopi'iau ostokso'auësts, ki eks'kaikopumiau.

7 Ki Jesus ito'to, ki i tsïxen'iuax, ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk.

8 Ki ot'süpsau matsïnnuyiau'axau matappix, kaks'ïnnuyiau Jesus.

9 Ki nituin'moyi otsïnïssat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanï's'tok matap'pi kitsïnïp'uauësts, Nïn'au okku'i otsauomät'sipuausi eïnsïn'ni.

10 Ki otüs'ksïnïmatsax aisüppoöttsesat tsïauaie, ki an'iau, mauk'auaniïksïxau ai'sïnakix ak'otomoto Elias?

11 Ki Jesus noküt'anïstsiuax, E'müniu, Elias ak'otomoto, ki akokönu'kömototom.

12 Ki kitan'ïstopuau, Elias ïk'auto, ki matsksïnnuyiu'axauaie ki nitsï's'tutuyiauaie manïstüp'stapiu. Neto'yi akünïstai'puïnattsïauaie Nïn'au okku'i.

13 Itüm'ïsksinïmiau ïksïnïmats'ax umutai'sitsïpsi John Baptist.

14 Otsito'tosau o'tappiisïn'na, nïn'aii otsito'taakaie it-sito'topïstuksïsanso'piïnaie, ki an'iu,

15 Nin'a kïm'ï's noko'a; au'atusïnu ki eks'ipuïnüm: ai'kapitsuiopiu istsii ki ai'kapitsuiopiu okke'.

16 Ki nitsitotsip'iaiauaie kïtüsksïnïmats'ax ki matoko-tokuttotu yiuaxauaie.

17 Jesus itüm'äniu, o'sauomaitükkesïnna ki otapok'apitappisïnna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattopu aua? Puksipïp'potokïk.

18 Ki Jesus seïtsïp'sattsiuaie sauum'itsïstaaw; ki itsüksïinai; ki annik' pokau' ikut'totoau.

19 ïksïnïnats'ax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, nu-mauk'sauokotsatüppiksïstünan?

20 Ki Jesus an'ïstsiuax, Kitsauomai'tüksïnni: kïtau'münïstopuau, kemük'enükotsïssi kïtau-mai'tuksïnni, manïst'omükopi mustard ito-tai'süpipumauopi kitakokot'anïstop am'om netum'moyi ök'ümïstüpotosi omim', ki ak'itüpitsiu; ki matakïtstsipa kïküt'taakokotsïstutsipuiai.

21 Am'oi ünänïstap'pi matomai'süxiuats saiits'tsïsiau a'tsïmoïikani ki sauau'yisïnni.

22 Ki otsa'kiitaupïssau Galilee, Jesus an'ïstsiuax, Nïn'au okku'i ak'okotau matap'piix:

23 Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsitsipua'atsau. Ki eks'kaikikinetükkiau.

24 Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttoimisauaiponitau'atskitsin'aim?

25 An'iu, A, ki otsipis'si nap'ioyis Jesus i'tomsitsipsattsuaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksökkum istsin'ax? Otauüt'okosix, ki pie'tappix?

26 Peter an'istsuaie. Pie'tappix. Jesus an'istsuaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax.

27 Ki, nökstaisau'kosatsösau is'tüpak omük'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mat-tos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mat-tos', ki ko'tsisau, kitak'siponitanuni.

18

1 AN NIK' otüsksinmats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mistüpomüksim'a spots' im istsin'naiisinni?

2 Ki Jesus itsin'iköttsuaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyiua.

3 Ki an'iu, kitau'münistopuau saisau'aitsinoeniki, ki saie'tumanistsinoeniki inük'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im istsin'naiisinni.

4 Annök' aks'inüksipokaistutosiuök manist'inükstsımipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im istsinnaiisinni.

5 Ki annök' ak'autuyiuök tuks'kai inük'sipokaiistotosiisk, nęsto'i nitau'tok.

6 Ki annök'istsskim'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikiak'iokotoki kin'attossaie, ki inets'issi omük'sikimi.

7 Istsskim'sküksinni it'okapiu ksökkum, Istsskim'sküksists ak'itotoiau; ki annök' nin'auök paiuk'sipipptomök istsskim'sküksinni, aks'ksinimaie maka'pi!

8 Ün'nikaie kotsis' ki koköt'si istsskim'skükiats'otsenikiau, köksinit'au, ki mis'tüpapiksistaiau: itökh'siu kök'kitsipissi opai' tappiisinni köks'istsekaiisi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apixikösi küttaiaiapunstsiuasi ki kitai'akokötsists ki kitai'akötsists.

9 Ki koöps'pi istsskim'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mis'tüpapiksistsis: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'küm moöps'pa; kökstaitüp'apixikösi küt'taiaiapunstsiuasii, ki kitaiakoöpspix.

10 Mokök'ik kök'stauksistotoawsi tuks'kumä am'oksk inüks'tsimix: kitan'istopuau spots'im oto'tokatatsuaiax üks'skatsimiau Nin'a ostoksis'aie spotsim otsitau'pipi

11 Nin'au okkui ito'to mökitsikömotse'piösaie annök' at'stauök.

12 Tsa kitüs'tapuau? Nin'an minan'attüssi
 kep'p'pi emük'ikinax ki tuks'kümi itünis'tapu,
 küttoimisauüsskitsimiu'axau piks'p'pi piksi'koputsi,
 ki küttoimisauaitappo'ats netum'moists, ki
 küttoimisauapsümniuats annök' nittüppu'ök?

13 Ki iküm'okonoössaie, kitau'münistopuau
 manitse'tametükkipiix piks'p'pi piksi'koputsi
 otsaiis'tapusax itsis'tüpskaietametükkiu annök'
 ikon'imauök.

14 Neto'i omat'sitsitanats Kin'ä spots'im tuks'kümi an-
 niks'isk inüx'tsimixk mök'saiinakuaiüssau.

15 Stsik'i, kumu'pappiipi sauo'kömotsistototseniki,
 matan'istsis otsau'kömotsitappiisinni, ksësto'a ki osto'i
 namis tsitappiik; okh'totseniki kitse'motsau kumu'pappiipi.

16 Ki saiiokh'totseniki, tuks'küm tsöktau na'tokumix pok-
 itappomisau, kõnai'poawsists möks'eikosau, otokh'tsisau
 natsitappix, tsoktau nioks'kaitappix.

17 Ki sauokli'toü sax, anistsis'church: ki sauök'hsissi
 church, ünnianists'is sai'etükkiuä ki publican.

18 Kitau'münistopuau, kitsit'aiipipi ksök'kum, akitai-
 ipip spots'im: ki kitsitapotsippi ksökkum, akütsitapotsip
 spots'im.

19 Kimat'anistopuau, netum'anistsitsitainoainiki
 kitak'aukömönisuai, Nin'a spots'im aks'istutomoyiuaiaie.

20 Natokümi tsoktau nioks'kümi nitsin'ikösim itsit-
 omo'oaupi nit'sitaitütsikiaupi.

21 Peter itümitotoaie, ki an'istsiuaie, Tsanetso'awtau
 numu'pappiipa nöksauumitsistu-tuyissi, ki
 nöks'ksinnoössi? Akokitsikaiasts?

22 Jesus an'istsiuaie, Kimatanistopa ikit'sikaiësts, ikit-
 sikippuiësts ikit'sikaiësts.

23 Spots'im itsin'naiisinni nitum'anistsiu omüx'ina
 annök' ak'okökitsimaiauök otsitappim'ix.

24 Ki otau'mütüpükstükkisi tuks'küm ot'sittotsippotokaie,
 ke'pi omük'sikepippoyi mix'kimix otai'akokotopixaie.

25 Otsai'itstissi mökokotösaie, Otsin'aim an'iinaie
 mök'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokõnai'naniests,
 ki mökotoku'yisax mix'kimix.

26 Otsitappimi itopüstuksisano'piinaie ki
 atsimmimmi'inaie ki an'iinaie Nin'a, pinane'tükkit ki
 kitaksüpanis'tsokoto.

27 Ki annök' matap'piuök otsin'aim kaiim'iuiaie ki
 paio'toyiuaie ki ünnim iks'ksinnuyiuaie.

28 Ki neto'ök matap'piuök süx'iu, ki tuksküm'i
 otopok'apotükkimix ikon'oyiuaie otai'akokok'isk kep'p'pii

a'pūnasainix; ki een'iuaiē, ki pau'tsīniuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix.

²⁹ Ki otopokapotūkkim'i itoipīstuksīsanopiīnaie, ki aukōm'ōnīstsiuaie, ki an'iu, pinane'tūkkit ki kitaksūpanīstsokoto.

³⁰ Ki matōkhsitūkkiu'ats; ki itappo' ki itsipsts'tapīksīstsiuaie itai'okiakiopi, otsauo-maisūpanīstsiponitasaie mōkstaīsūksaie.

³¹ Otopok'apotūkkimix otsīnīs'sax eks'kaīkikīnētūkkiau, ki ito'toiau, ki otsīn'aimoauai aiīstīnikuyiauēsts.

³² Ki otsīn'aim otsīn'nikōttossaie, an'īstsiuaie, Sauum'itapotūkkiuā, kitai'akokokipix kitsīn'omokitan'ikipi:

³³ Kanīs'tsikīmopi kumauk'sauanīstsiikīmaīskskitopokap'otūkkimokā?

³⁴ Ki otsīn'aim ītse'tūkki'īnai, ki itsitūpumūts'kaiuaie pu'īnaitappix otsauomai'sūppiponitassaie.

³⁵ Neto'ī Nin'a spots'īm kitak'anīstotokoau sai-īsin'īminoainiki ku'sskētsipōpuauēsts kumut'aukīmaupuai kumu'pappīpīpīx.

19

¹ KI Jesus annīstīsk epo'awsīstst otaīksiu'attosēsts Galilee itsīstūpa'atomaie. Ki Judæa īstssoots'īstst, Jordan mīs'taputsim, itoto':

² Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annīm' ikut'totoyiuax.

³ Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksīnnuyīuaie ki an'īstsiuaie, ōkhsīu'ats nīn'au kōnai' nūkūnīstapīstst mōk'anīstūpskoōsaie otokem'an?

⁴ Ki nokūt'anīstsiuax kikūtānīstōp'ats sinak'sīn, annōk īstsipt'īstutuyiuōkax ap'īstutuyiuax nīn'au ki ake'u.

⁵ Ūn'nikaie nīn'au itai'akskītsīu ax un'ni ki oksīs'tsi, ki ai'akūkomīmmīu otokem'an: ki akitum'anīstoksisakumīau.

⁶ Ūn'nikaie matsīstokūm'aḡau, itse'tumanīstoksisakumīau. Ap'īstotokīua otsipo'totopīstst, pinīts'tsīs matap'pī mōkai'aketotosēsts.

⁷ An'īstsiuaie, nīauk'anīī Moses ōk'okotōsi sinak'sīn, ki ōk'ūnīstūpskoawsi?

⁸ An'īstsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskēttsipōppīsuai, kōkotūnīstūp'skoōssuai kotokem'anoauax; ki īstsi'tsi'ī matūtūnīstsiu'ats.

⁹ Ki kitanīstōpuau annōk' akūnīstūp'skuyiuōk otokem'an, sauau'ōkotasaie, ki otai'kaokemaitaiī stsīk'ī itau'ōkotau: ki annōk' ikem'attauōk itūp'skoauōk, itau'ōkotau.

¹⁰ Otūs ksīnīmatsax anīstsiuaie Ūnnīanīstst'īssau nīn'au ki otokem'an, matōkhsīu'ats mōk'okemsi.

11 Ki an'istsiuax kõnai'tappix matokot'otsimaxaie annik' epo'awsinik, anniks'isk iko'taxk nittsimiauaie.

12 Ittsi'i iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsik'ix matappix iuai'itsiauax, ki stsik'ix iuai'itastotosiau, Spots' im istsinnaisinni umut'uaiitastotospiau. Annök' ikot'totsimök ünnianistots'isaie.

13 Inük'sipokax itotsipotoaii mökittokhitsikins'tsaksax, ki mökitatsimoiikasi: ki üksšinimats'ax an'istsiauax unai'e.

14 Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'sipokax ki pinanis'tokau nõkstai'puksipaaiaisau. Ün'nianistaps'iau spots' im istsin'naiisinni.

15 Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie.

16 Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoinaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsanistap'iaua nõk'ökhsistutsipi, nõkkuinan'si üsk'sipaitappiisinni?

17 Ki an'istsiuaiie, Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitstsiapa ökhsi, nitüks'kümi, Ap'istotokiuä, itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni, sat'sitësts okök'itsimanists.

18 An'istsiuaiie Tsistsimä? Jesus an'iu, kimatak-senik'ipa, kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa, kimatakitüp'saiepitpa.

19 Ükomim'misau kin'a ki kiks's'ta; ki, kitak'anistükomimmau kitopokau'pimau kanistük'omimmospa.

20 Man'iköppi an'istsiuaiie. Nitokönüs' satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua niküt'tomüssatsipi?

21 Jesus an'istsiuaiie maksüpanis'tsiminiki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nësto'a.

22 Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik' epo'awsinik, itsikikin'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists.

23 Jesus itüm'anistsiuax otüksšinimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiuä ak'skotoitsipim spots'im istsin'naiisinni.

24 Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksistspapiu'camel mökotsisüppoksux atünau'ksis istakün'ikai, ki mataksiksistspapiu'ats ako'tsapsiuä mök'itsipissi spots'im istsin'naiisinni.

25 Otüksšinimatsax otokh'tsimsax ek'skaietükkiau, ki an'iau, Tükka' akokotsikömotse'piau?

26 Ki Jesus üs'sümniuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau; Ap'istotokiuä ikotokön'apistutsimësts.

27 Peter itüm'anistsiuaiie, sat' sit, nitokönüsskipinan ki nitopokiuo'pīnan ksëstu'a. Tsa nitakanistokuinan'ipīnan?

28 Ki Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau, ksęsto'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nın'au okkui otak'ittokhittaupissi ots'tsapınaiso'pötsis, ksęsto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'tsikoputtuyists asso'pötsists kökitokök'itsımattosau Israel istsistsikoputsix matap'pix.

29 Ki anniks'isk skım'ixk oko'auęsts, ki anniks'isk skits' ixk umu'pappiipuuax ki ot'akemoauax ki un'oauax, ki oksist'oauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsın'sımmanoauax, nęsto'i itskım' iauęsts, kepıp'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau ęsk'sipaitappiisinni.

30 Ki akai'tappix matom'six ak'sakoįssiau, ki sako'įssix ak'otomsiau.

20

1 SPOTS' IM istsın'naiisinni netoi'nitsiu nın'au, nap'ioyis istsın'aim, annök kök'könisuxiuök mök'anıstosi ap'autükkix, mökapotomoyısax otsın'sımman.

2 Ki ökh'situkkisax mökokuyısax tuks'kai ksıstsikui tüks'kümi apün'asaini itüp'skuyuiax otsın'sımmani.

3 Ki nioks'kai itai'ksıstsikumioipi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itaiپuyiax itau'pumopi,

4 Ki an'istsiuax noköt'sitappoak ınsım'man, ki moköm'otsıssi kitak'okotopuau, ki itappo'iau,

5 Nau'yi itai'ksıstsikumioipi, ki piksu'yi itai'ksıstukumioipi, mat'süxiu, ki netoi' mat'anıstsiu.

6 Ki nitsiko'puttuyi itai'ksıstsikumioipi, itsüx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itaiپuyix, ki an'istsiuax konai'ksıstsikuyi kumaukai'amitaiپuisks annom'?

7 An'istsiauaie mats'itstipa matap'pi nök' anikınan. An'istsiuax, Noköt'sitappoak ınsım'man; ki moköm'otsıssi kitak'okuinanipuau.

8 Ki autükkus'si, ınsım'man istsın'aim an'istsiauaie otap'otomoki, niniköt'sısau ap'autükkix, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsısau sako'įssix, ki tüm'okotsısau matom'six.

9 Ki ıtoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksıstsikumioipi itaumütüp'apotükkix, könai'ınax iköno'kuyiau apün'asaini.

10 Ki matom'six ısto'sau, ęs'taiiau mökoku'yısauaie stsık'i; ki iköno'kuyiau apün'asaini.

11 Ki otoku'yısauaie, itüpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis ıstökhsın'ai,

12 Ki an' iau, anniks'isk sako'įsixk nituk'skau itai'ksıstsikumioipi itapotükkiau, ki kanıstokotaiiau kanıst'okokipınan ki ksıstsiku'i ıstsiksıs'tutsıssinni nitap'autükkipınan.

13 Ki an'istsiuaiē tuks'kümi, Napi'a, ki-mat'omaikimatsistotopa: kiküt'tomaiökhstitökkipa tuks'kümi apün'asaini?

14 Matsit' kitsinan' ki mis'taput; nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi.

15 Küttomökhsiuats nitsinan' nanistsitsitapi nök'anistutsissi? Küttaukapiu'ats koöps'pi, mök'ökhssisi nitsinan'?

16 Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sako'issiau; tükka akaiēm'ix ni'niköttaiäu, ki un'natosimix mat'toaiäu.

17 Ki Jesus otsitü�amissosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otüs'ksinimatsax itünistüp'ip'ikax, ki an'istsiuax,

18 Sat' sit aitü�amissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i akitüpomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki akünistokökitsimüt'tsiiauaie möks'einsaie.

19 Ki akütsitüp'omütskau Gentiles mökitapapüstotoössauaie, ki mökitstipis'ossauaie, ki mökauai'stössauaie; otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuau.

20 Zebedee oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'miauaie, ki au'kömönistsiauaie tuks'kaii.

21 Ki an'istsiuaiē, Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosix mökittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma netots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi.

22 Jesus an'iu, kimatsksinip'uaua kitau'kömönikipuai, Kikütaiakokotsimipuu annök' kos'ök nimutai'aksimipük? Kikütaiakokotüstapinükipuau üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan.

23 An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki kitak'üstapinükipuau üsta'pinüksinni nimut'aküstapinükiipi; ki nimatsinanestsau kökokotosuai kökittaupisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyiuax, otaksinan'oaiau.

24 Ke' pix otokh'tsimsau istsimmim'miauax na'tsitappix ipapiimotseiix.

25 Ki Jesus niniköt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksinipuu Gentiles otsin'aimoauax otain'aiiskotokoaiäuax ki anniks'isk omüx'inaxk nokötai'naiiskotokoaiäuax.

26 Ki mataketümanistsiu'ä ksësto'au: annök' ak'omüksimök, ünaništap'otüksi;

27 Ki annök' kitaks'innauükök ünaništap'otüksi:

28 Nin'au okku'i matütoto'ats mök'apotomoösaie, mök'apotomoösi umut'oto, ki mök'itatsuaumütskotosi akaitappix opai'tappiisinni.

29 Ki otsistüpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie.

30 Ki satsit, natsitappix naps'tsix pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsisau Jesus umutak'itsskosaie awk'umiau, ki an'iau,

kim'okinan, Nin'a David okku'i.

³¹ Ki o' tappiis'in'na ai'semiauax mökstaie'puyisax: ki matsistawk'umiau ki an'iau kim'okinan, Nin'a, David okku'i.

³² Ki Jesus itsipu'yiu, ki nan'niköttsiuax, ki an'iu, Tsa kök'anistutopuau?

³³ An'istsiauaie, Nin'a möksikauopiisaii noöps'pīnanix.

³⁴ Ki Jesus kaiim'iuax, ki itsiksen'iuax oöps'puauax, ki oöps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

¹ OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uasuaie Olives an'istop Jesus itüp'skuyiuax na'tsitappix otüsksinimats'ax,

² Ki an'istsiuax, akap'ioyis astsi'im istsipi'ik, kikitakstümkonau üsk'omükstokiua aks'isksipistau, ki o'kosepokai ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau ki puk'sipippotokikau.

³ Ki sitsipsatsenoainiki matap'pi, kitak'anistaiau Nin'a au'anistsiuax; ki ak'otümütsitüpskuyiuax.

⁴ I kōnan'istutsip möks'enüpanistosi otan'iipiaie prophet ki an'iu,

⁵ An'istok Sion otün'ni, Süm'mis kitsin'aimau kit-sipuksipa'ak, ikinis'siu, ki üskomük'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai üskomük'stoki o'kosaie.

⁶ Ki üksinimats'ax itappo'iau, ki Jesus itün'istutsimix manistanistopix.

⁷ Ki itsipuksip'p'iauaie üskomük'stoki ki okose'pokai, ki itokh'itstomiau otsistotos'ouaësts ki itsittokhitsti'iauaie osto'i,

⁸ Ki ek'akaitappix saie'kuyiiauaie otsistotos'suauësts moksokui; ki stsik'ix kaiak'imiau okün'iksists ki moksoku'i itökh'tümiauësts.

⁹ Ki anniks'isk matap'pixk i'tomaumattoyixk ki itopokiuo'ixk, awk'umiau, ki an'iau, Hosanna ünnianistsitüp'itsis David okkui: Atsim'siu annök'aipuksipu'ök nin'a otsin'ikösim; Hosanna mis'tüpspiu.

¹⁰ Otsitsipis'si Jerusalem, konai'akapioyis ap'aitsitaiau, ki an'iau, Tükka'ats?

¹¹ Ki akai'tappix an'iau annök'auk Jesus Nazareth ist-siprophet, Galilee istauös'im'im.

¹² Ki Jesus itsipim Ap'istotokiua otatoi'apioyis ki anniks'isk itsipst'anmütskotükixk, ki itsipstawk'pumaxk natoi'apioyis, itsai'tüpiksistsiuax, ki au'ötsuautuyixk ot-sit'aisinakipuauësts ima'piximësts, ki au'mütskotükixk kükku'ix otsasso'pötsuauësts ima'piximësts.

13 Ki an'istsiuax, Šin'aip, Noko'ai ak'anistop a'tsimoiikapioyis, ki ksęsto'au kanis'tutsipuuau kōmos'iepitsix oko'auai.

14 Ki naps'tsix ki ũs'tsekaiix itsipstotoyiauaie Natoi'apioyis; ki ikuttotoyiuax.

15 Ki omūk'atoiapiekuax ki aisinakix, otinīs'ęsts skai'pissitapists otap'istutsipists, ki pokax otsitsipst'awkkumsau natoi'apioyis, otan'issau Hosanna ũnnianistsitūp'itsis David okku'i, eks'kaaisauōkhsitūkkiau.

16 Ki anistsiauaie, kikūttaiaiokhtsip'ā otan'iipiau am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A; kikūttomisauanistopa šinaksin, pokax ki ũs'stax maau'auęsts kumut'totssūpanistsistutsip ištšak'sin?

17 Ki itskit'siuax ki akap'ioyis ittūp'sūxkitsīmaie Bethany; ki annim' itsok'au.

18 Ki ksīskūna'tūnni mat'skitapposi akap'ioyis, itun'otsiu.

19 Ki otsitsinno'ōsi moksoku'i omūx'iniistsisi, itoto'aie ki matsitokonīmau'atsaie, nam'itaitsii suio'pokists, ki anistsiauaie, ũnnianist'sauūksaiin as it ksęsto'a. Ki omūx'iniistsis sotūm'ikūnipisuii.

20 Ki ũksšinimatsax otsinīs'au, skai'etūkkiau, ki an'iau, Mau'maikipikūnipisuii!

21 Jesus an'istsiuax, kitau'mūnistopuuau Au-maitūkkienoainiki, saietūkkienoeniki itsistuts'ipi omūx'inistsisi kimataksikaksistutsipa, ki nokūt'anistomīnoainiki am'o nitum'moi, ũnistūp'itsit, ki ũnistūp'apiksistūkit omūk'sikimi; ak'ūnistutsip.

22 Kitak'omianistau'kōmōnipuai a'tsimoiikainoeniki au-mai'tūkkienoeniki, kitak'okoksuai.

23 Ki otsitsipis'si natoi'apioyis, omūkatoiapiekuax ki mat-appix ot'omūximoauax otūs'ksšinimatstūksi ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanistapotūmapsin'na kumut'anistutsipiau am'ostsk? Tūkka' kit'okokaii am'ok otūmapsinnik?

24 Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksūppoōtsesattopuuau tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'ōtanistopuuau otūmap'sinni numut'auanistutsipi am'ostsk.

25 John otūs'tapinūksinni, Tsema itotstsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, mak'anīnaniki spots' im; nitak'anikīnan, kumauk'stauaumaitoauaiišksix?

26 Ki mak'aninaniki ma tap' pi, nitsūnnauūnaniau matap'pix; tūk'ka ikōn'auaniau John mōkoprophetsi.

27 Ki anistsiauaie Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipīnan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuuau otūmap'sinni nimut'auanistutsipiau am'ostsk.

28 Ki Tsa kit'stapuuau? Tuks'kūmi matap'pi, na'tokūm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ā, matap'otūk

kit annok' ksistsiku'i nitsin'simman.

²⁹ An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po.

³⁰ Ki matstsik'i itoto'aie ki mat'anistsiuai. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ä; ki matsitappo'atsaie.

³¹ Tüma' amoxi üs'satsima un'ni otsitsi'taniaie? An'istsiuai, Matom'siuä. Jesus an'istsiuax, kitau'münistöpuau kitsauomai'pisuai Apistotokiüa istsin'naiisinni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau.

³² Tük'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisinni istokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksësto'au kitsinīs'uai kimat-sakoisauaitsitapuaua kōkaumai'toausuai.

³³ Okh'tsik stsik'i parable, ittsiu' tuks'kümi nin'au, nap'ioyis istsin'aim, itsüppipumattomaie insim'man min'istsix, ki itsistse'piskünattomaie, ki itatun'iakiu itsin'iokkeimskauipi, ki spiap'ioyis itap'istutsimaie, ki itök'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsi'pio:

³⁴ Ki otas'tsissi mın'ists otai'akitsetspiests itüp'skuyiuax otap'otomokix aiinsimax mök'okuyissi istsin'ists.

³⁵ Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie.

³⁶ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi'an'istutuyiauaux.

³⁷ Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimmiau noko'a,

³⁸ Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'istseiau Am'otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nöksinan'attopinaniau otsinan.

³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie.

⁴⁰ Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimaxk?

⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie istsin'ists aits'isau.

⁴² Jesus an'istsiuax, kiküttomaisauanistopuaiisiksix natois'insaksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksistauük aiokotoksapiokoiskaiau, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skaie'tsip noöps'pınanists?

⁴³ Ün'nikaie kumut'anistöpuau Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksësto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiixk.

⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsinnissiuük annök' ok'otoki, aksi'ksisiu, ki annök' matap'iuök ai'akittutütsinissiuük okotoki aksipin'iau.

45 Ki omūk'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsımsau parables, ısksıñim'iau osto'auai umutai'puyisaie.

46 Ki otap'sümmösax mök'sixenösax, üs'tünnuyiauax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mök'siprophetsi.

22

1 KI Jesus mat'anıstsiuax parables, ki an'iu,

2 Spots'im ıtsın'naiisınni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si.

3 Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksıniköttosaxax anıks'ısk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax.

4 Ki mats'itüpskuyiuax stsık'ix otap'otomokix, ki an'ıstsiuax anıstok'au annıks'ısk üm'axk, Sat'sık, nikaw'apastutsip nitso'össın: nitap'otskınamix ki nitunıstakhtsimix ükainitaiu ük'okönaıksıstsiiau: Puksipa'atok okem'sınni.

5 Ki ap'etsımiauaie, ki oksoku'oueısts itappoiau, tuks'kümi otśın'sımman, stsık'i otśit'aumüskotükkipi:

6 Ki stsık'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksıstutuyiuax, ki initsiu'ax.

7 Ki omüx'ina otokh'tsımsı, itsıs'tsetükkıu: ki itüp'skuyiuax otseñ'akemix, ki itsaiınakuaiıstutuyiuax annıks'ısk inık'ıxx, ki itsın'sımaie otakap'ıoyımoauaie.

8 Itüm'anıstsiuax otap'otomokix, ük'aıksıstsiu mak'okemsınni, ki annıks'ısk üm'axk matsıpumapsıu'ax,

9 Itap'poak moksoku'ısts ki kıt'okönaukonoaxk üm'mokau mak'okemsınni.

10 Ki annıks'ısk apotükkıxx itsıtap'poiau moksoku'ısts, ki ikönau'ımoıpuuax ot'okönokonoauax makap'sıx ki ökh'sıx: ki itsüpanıs'tsımıau üm'max.

11 Ki omüx'ina otśıpıs'si möks'ınnoössax ümmaıx, nan'nuyıuaie nın'aıı ikem'sınni ıstśıso'köśımi, mat'süpsköśattomaie;

12 Ki an'ıstsiuaie, Napı'a, Tsa kanıs'tsipıpa kitsauo-maı'süpsköśattosi ikem'sınni ıstśıso'köśımi? Ki mat-sepuyıu'ats.

13 Omüx'ina itüm'anıstsiuax otap'otomokix ıs'ksıpıstok otśısts' ki oköt'sısts, ki ıs'tüppıppıs, ki satüp'ıksıstśıs skı'natsı; ak'ıtstsiu asain'sınni, ki papüx'ekınıkanı.

14 Akai'tappix nanıköttaıau: un'natosımıx mat'toıau.

15 Itümıs'tapuıau Pharisees, ki itauüt'ünıstsiıau mökıtokonımösauaie ote'poawsıstsaie.

16 Ki ipokıtüp'skuyıauax otüskśınımatsauauax ki Herodians, ki an'ıstsiuaie, Nin'a, nıts'ksınıpınan kıtau'müni ki kıtau'münıskśınımatsstükki Ap'ıstotokıuä oksoku'i, ki

kimatsümman'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats man-istüp'apitappiipiau.

17 Anik'inan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsöktau mat'öksiuats?

18 Ki Jesus nan'ïmaie otsau'okömotsitappiisuai, ki an'ïu kumauk'saksksinokipuauiists kit-siksïs'tapokömotsitappiansuai?

19 Ünis'tsinümmokik mixkim, kumut'siponitapi. Ki ito'tsipotuyiauaie nitai'pünasainiini.

20 Ki an'ïstsiuax, tükka' am'o ostoksïs'ä, ki tükka' osinaksïn'ats?

21 An'ïstsiuaie, Cæsar otsinan'. Itüm'anïstsiuax kotok' Csesar otsinan'ists, ki Ap'ïstotokiuä kotok' otsinan'ists.

22 Otokh'tsïmsau annïst'sisk epo'awsïstsk itskai'etükkiau, ki itskit'siauaie, ki oksoku'auai itappo'ïau.

23 Neto'ik ksïstsiiku'ik, Saducees, annïks'isk an'ïisk matsitstipats matsipua'uosïnni itoto'ïauaie, ki ai'süppoötsesattsiauaie,

24 Ki an'ïau, Nin'a, Moses itüni'u enïs'si nïn'au, ki saïitstïssi pokax, oskün' akokem'attsi'inaii otokem'an, ki ak'ksïstauüttomuyiauaie us'i pökax'.

25 Annok' ikit'sikümiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'ïu, ki otsai'itstïssi o'kosix itskit'siauaie otokem'an oskün' mök'okemattosaie:

26 Neto'initsiu osküni enïs'aie, ki omat'osküni ki ikit'sikümiau ikönen'ïau.

27 Ki itsako'ieniu ake'u.

28 Matsipua'uosïnni tükka' otakokeman'atsaie, ikit'sikümix? Tük'ka ikönau'tuyiauaie.

29 Jesus an'ïstsiuax. Kitai'patsïstutsipuaui kimatsksïnipuauëst natoi'sïnaksïst ki ototümap'sïnni Ap'ïstotokiuä.

30 Matsipuaui'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Ne-toi'nitsiau Ap'ïstotokiuä otatsim'otokatatsix Spots'im.

31 Annik' matsipuaui'awsïnnik kiküttomisauanïstop'ats annik' kitan'iipik Ap'ïstotokiuä.

32 Nësto'akauk Abraham otsinan Ap'ïstotokiuä ki Isaac otsinan' Ap'ïstotokiuä, ki Jacob otsinan' Ap'ïstotokiuä Ap'ïstotokiuä enix' matsinan'oauats, sa'kïaitappiix otsinan'oauax Ap'ïstotokiuä.

33 Ki akai'tappiix otokh'tsïmsau skai'etsïmiau otüsksinïmats'tüksïnni.

34 Ki Pharisees otokh'tsïmsau ot'omaupütsössax Saducees, itauütomoi'piotseïau.

35 Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoötsesattsiauaie, ki as'aksksïnnuyiauaie, ki an'ïu,

36 Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani ïtse'poawsïst's?

37 Jesus an'istsiuaiie, Kitak'ükomimmau, Nin'a Ap'istotokiua kitokönai'uskëttsipöpöppi, kitokönai'staaw, ki kitokönai'tsitani.

38 Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni.

39 Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükomimmau kitopokau'pimok kanistük'omimmospi.

40 Annists'isk na'tokaistk epo'awsists, ikönaukökitsimanists ki prophetix otan'ipists ikön'itaitsiiësts.

41 Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'öttsesattsuax,

42 Ki an'iu, Tsa kitsatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'istsiuaiie David okoai'e.

43 An'istsiuax, David umut'ainistainiköttaupiaie Nin'ä, otanipi,

44 Ap'istotokiua an'istsiuaiie nin'a, netots'i tüpo'piit, nök'ünistutoösau kikatun'ix kitsitautütsekau'pipi?

45 David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'anistoko'atsaie?

46 Ki matap'pi matsitsipa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik' ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoöttsesattau.

23

1 JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüksinimats'ax,

2 Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'pötsisaie itau'piau:

3 Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau.

4 Issoksis'tsists itau'monimiauësts soku'ësts mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauësts itotom'iauësts; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauësts tuks'kümi okit'suauax.

5 Otokönap'otüksuauësts itsistuts'imiauësts möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauësts phylacteries, ki itomüx'istutsimësts otsaieno'tüksuauësts,

6 Ki ükome'tsimiauësts oye'tanists istotom'iapioyists, ki natoi'apioyists istotom'isopötsists.

7 Ki otsitau'pisau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki möks'iniköttosau, Rabbi, Rabbi.

8 Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokönaix'okoauax.

9 Ki Pini'niköttok matap'pi, annom' ksök'kum, kın'a; tuks'küma kın'oaia annök' spots'im itau'piuök.

10 Ki pinitsin'ikükik Nin'ax: tuks'küma kitsin'aimoaua, Christ.

11 Annök' omüx'imök ksësto'au, kitak'apotomokoau.

12 Annök' ak'omuxistutosiuök, aks'inüxistutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüxistutoau.

13 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksıs'tapokömotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im İstsın'naiisinni: ksęsto'au kimatsitaihipuuu'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau mök'itsipısau.

14 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksıs'tapokömotsitappiansuai! Nam'akex oko'auęsts kitau'attopuaiau, ki kitaisümiksıstapatsımoiiikapuuu: mıs'tüpkapii kitakoku'yisuai.

15 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksıs'tapokömotsitappiansuai kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kök'itokonoösi tuks'küma matap'iuä mökitanıs'tsitsitasi kanıstsitsi'tawpi kitaumaitu'yıssi, kanıstüm'ipuai ksęsto'au Hell oku'yix kitak'anıstsıstokiaiıstutoauau.

16 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksęsto'au kitsaps'tsiotüpinükipuuu, kitan'ipuuu annök' akıtup'ütäuünüök omük'atoiapioyıs matsikiu'ats, ki annök' akitüp'ütäuünüök omük'atoiapioyıs İsto'tokuııxkım, aks'İstutsımaie!

17 Kitüt'tsapspuuu, kitsaps'tsiipuuu: Tsıma' omük'o. Otoku'ııxkım, ki omük'atoiapioyıs annik' itatsım'mımmiik otoku'ııxkım.

18 Ki annök' akitüp'ütäuünüök altar, matsikiu'ats; ki annök' akitüp'ütäuünüök kotük'sinni altar itokhıts'tsıpi, ai'aksıstutsımaie.

19 Kitüt'tsapspuuu, kitsaps'tsipuuu Tsıma' omük'o, kotük'sinni, ki altar annök' itatsım'etsımök kotük'sinni?

20 Annök' aiakitüp'ütäuünüök altar, itup'ütäuünü altar ki mian'İsttokhıtstıı.

21 Ki annök' aiakitüp'ütäuünüök omük'atoiapioyıs, itüp'ütäuünü omük'atoiapioyıs ki annök' iko'attomök.

22 Ki annök' aiakitüp'ütäuünüök spots' im, itüp'ütäuünü Ap'İstotokuıä otspıso'pötsıs ki annök' itokhıttapıuök.

23 Kitaks'ksinipuuu makapi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksıs'tapokömotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki İssoku'İsts kimatsatsıpuuüestsau, ökök'İtsımanısts, kım'apiisinni ki aumai'tüksinni: am'osts ökh'si kök'satsösuaiau; ki mat'ökhısuats kök staiıstutsıssuai stısk'İsts.

24 Kits' apstıotüpinükipuuu, kitai'soautsauau inüx'soıksıssı, ki kitaits'İsstımauau camel:

25 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksıs'tapokömotsitappiansuai! Kö'sä

ki saiëtso'kosi sauauts'i kitüs'siipuaiaiu, ki pïstots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni.

²⁶ Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pistots'im kos'ä ki saiëtso'kosa mök'ütsitsiksixïssi sauauts'i,

²⁷ Kitsaks'ksinipuaiu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiksïs'tapokömotsitappiansuai! Ksïkoken'imanïsts kine'tümanïstspuaiu ai'ökhsinipiaiu sauauts'ïtsi, ki pïstots'im itui'tsiau enix' okin'oauësts ki makap'ïsts.

²⁸ Netoi'nitsiii ksësto'au kïto'kömotsitappiinipuaiu matap'pi, ki pïstots'im kitotuitskitsipuai ksïs'tapokömotsitappiisinni ki sauum'itsitappiisinni.

²⁹ Kitaks'ksinipuaiu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksïs'tapokömotsitappiansuai! Kitap'ïstutsipuaiaiu prophetix otoken'imanoauësts, ki kita'nütsïstutsipuaiaiu moköm'otsitappix otoken'imanoauësts,

³⁰ Ki kitanipuaiu nitsa'kïaitappiipïnanopi nïn'anïx otsa'kïaitappiisau nïs'tasauopoksïstokemaumünanopiaiu prophetix otsa'apünoauësts.

³¹ Ün'nikaie kit'auütanipuaiu, ksësto'auükauk anniks'isk matap'pix initsixk' prophetsix o'kosoauax.

³² Tu'itok kïn'oauax otsauum'itsitappiisauauësts.

³³ Pitseksïnax, opïx'exïnasïnna, Tsa'a kï-takanïstupïs'tapixsattopats Hell ïstokök'itsimani?

³⁴ Ün'nikaie, sat'sïk kïtakittüp'skoiiaiu ksësto'au prophetix, ki mokök'ietappix ki ai'sinakix: ki stsïk'ïx kitax'enitauaiaiu ki kitiikau'aistauaiaiu; ki stsïk'ïx kïtakitsïpstüstsïpïs'auaiaiu kïtatoi'apioyïmoauësts, ki kïtak'auksïstutuauaiaiu amian'ïstakap'ioyïsts otai'akitsïpïsau:

³⁵ Mökïttokh'ittaitsïssi ksësto'au kõnai'kömotsitappiaapüni ksök'kum itsai'kimskaii. Abel moköm'otsitappiua otsa'apün itüpots'tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apüniaie annök', kitsitsenitauauök itüt'sikatsi omük'atoiapioyïs ki altar.

³⁶ Kitau'münïstopuaiu kõnai'sïstskä aunok' o'tappiisïnna akïtotu'ïësts.

³⁷ Jerusalem, Jerusalem ksësto'auä kïtai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuaxk ksësto'auä ok'otokïx kumutauauaiaik'iauaiaiu, nõkstanïstsïkapumoi'pïauopi ko'kosoauax nipuaiu'ä manïstau'moïpiopi o'kosïx ki kïmat'ökhsitsipuaiu'ats!

³⁸ Sat'sïk, Koko'auai nam'itaitsiu kït'skïtomoko.

³⁹ Kitan'ïstopuaiu, ïssoots'i kïmatakainokïpuaua saua-nenoainiki Atsïm'siu annök' pïuiksïpu'ök Ap'ïstotokuia otsïn'ïkösïm.

24

1 KI Jesus itsüx'iu ki itsis'tüpaatomaie omük'atoiapioyis ki otüksšinimatsax itoto'iauaie mõkanis'tsinnomoõsuaie omük'atoiapioyis istap'istutüksinni.

2 Ki Jesus an'istsiuax kiküttaisauainipuauastsau kõnai'istsk? Kitau'münistopuau, matakskit'aupa okotoki mõkstaiina'piksistosi.

3 Otsit'tokhitaupissi nitum'moyi Olives, üsksinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'inan Tsanistsis' akanistsiu'astsau? Ki tsa akanistsiu'a kitsipuksipusinni, ki punskso'kuasisi?

4 Ki Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kõkstaipestsiksistutu'yisuai.

5 Akai'tappix ak'ütsitotoiau nitsin'ikõsim ki ak'aniau Christ nēsto'akauk; ki ak'sipistsiksistutuyiaua akai'tappix.

6 Ki kitakokhtsimatopuiai auakaw'tseisists ki mak'auakawtseisists: Sats'sik kõkstai'apaitasuai; konai'istsk ak'itstiau; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats.

7 Aiok'auua aksipua'tseiau aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu auu'õssinni, ki ak'itstiau okh'tokosists, ki ksok'kumã otaks'ikauopiisists, ki akokõnau'toitstsiiau.

8 Am'osts Istokõnau'mütüpipuñawkuyii' sists.

9 Kitakaumüts'kakipuau kõkitapauksistutoksi, ki kitaks'enikoaiau: ki kõnai'okauua kumutaks'tsimmimmokoau nitsin'ikõsim.

10 Ki akai'tappix akistskimskükiau ki akaumüts'katseiau, ki akau'kimotseiau.

11 Ki akaiem'ix ksīs'tapsix prophetix aksipuauiu ki aksipisksis'tutuyiaua.

12 Ki sauokõmotsitappiisinni otakau'osi, akai'tappix otükome'tüksuaii akstuyiaie.

13 Ki annok' eikak'ïmauõk umuk'itsipi aksikõmotse'piau.

14 Ki am'ok nin'naiisinni istõkh'sitsiniksinni ak'anistop kõnüs'ksõkkum, kõnai'okoaua mõks'ksiniisuaie; ki umuk'itsipi ak'otümitoto.

15 Ninim'innoainiki üs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsīm'apii istai'puyissi (annok' an'istomõk ünnists'ksinissi:)

16 Anniks'isk Judæa itau'pixk ünnianistitüpoks'kasau nitum'moists:

17 Annok' itokh'itaupiuõk oko'ai pinünists'inissaatos mõk'sauatsissi itsipsts'tsii oko'ai:

18 Annok' insimman itau'piuõk pinüt'ünistsskos mõk'otsissi otsistotos'ists.

19 Anniks'isk ipitap'piix ki üs'takatax aksksinimiau makapi annists'ists ksistsiku'ists!

20 Atsımoiiak kők'stautsımutasuai stuyıssi, ki ıssık'opiiksıstsikui.

21 Annik' omüx'ipuınasınni ak'itstsiu, ist-sitsis'si ksök'kü, ki annok' manısts'ipuınapspi, aksıs'tüpünıstsıpuınapsiu, ki ıs'sotsk matakotümanıstsıpuınapsiu'ats.

22 Ki annısts'ısts ksıstsıku'ısts sauun'natsıstıstsıests mat'akitstıspa matap'pi itsıkömotse'piaiau; aumai'tükkıxk, osto'auai itunnats'ıstıstısmests annısts'ısts ksıstsıkuısts.

23 Kümıts'tsiki matap'pi kitai'akaniki Süm'mıs, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos.

24 Ksıs'tapsıx Christıx akıtsıpuau'iau ki ksıs'tapsıx prophetıx, ki akanıs'tsınnükiau omük'apstosısts ki pısats'kasısts; ki iküm'itstıski aks'ıpıstsıksıstıtuyıauax aumai'tükkıxk.

25 Sat'sık, kıkau'anıstopuau.

26 Küm'anıstsenıkiau sat'sıt ksıs'tapsksökkuıı ü'n'amauk; pını'tappoat; Sa'sıt, sımiap'ıoyısts ü'n'amauk; pınaumai'tükkık.

27 Ksıstsıkum' manısttotsıpuksıpuı umut'autstıspı apınök'kuıı, ki manıstıtüpıkünatıspı ame'totsı; netoı' ak'ünıststıspı nın'au okku'i otos'aie.

28 Mıksınnı otsıts'tıspı, ün'nım pı'tax akomooı'iau.

29 Annısts'ısts ksıstsıku'ıstsk ıstıspu'ınasısts otaıksıuos'au, nato'sı aksı'ınüm, ki kokum'ıkesüm matakanaıkımıauats, ki kők'atosıx akotots'ınıssıau, ki spots'im otsıs'köpsınnı akauüt'apıxıp:

30 Ki Nın'auä okku'i otap'stosınnı akıtsınakoaie spots'im: ki ksök'kum ıstokönai'tappıx ak'otümaıyesıau, ki aks'ınnoıeıau Nın'au okku'i spots'im ıstıssıksıs'tsıkuısts ıstıpsıt'sıtosı, otümap'sınnı ki omük'ık'künnasınnı akopoto.

31 Ki ak'ıtüpskuııuax otatsım'otokatatsıx ak'soksıkkıax, ki aumai'tükkıxk akıtotomoi'pııauax, nıssoo'ısts sopu'ısts ki spots'im umuk'ıtsıpi:

32 Annok', ıksınnık parable omük'ınıstıstıs; okün'ıksı otsa'kıükkınıssı, ki otsıuo'pokası, kıtsksınıpuau nepu'ıı itast'stıu;

33 Neto'ı maks'ınımenoaınnı annısts'ısk, ıksınnık, mökaststıssı, ıtoto okh'sepıstanısts.

34 Kıtıu'münıstopuau am'oi o'tappıısınıı matakıstıpu'ats otsauomaisüpanıs'tsıosau annısts'ısk.

35 Spots'im ki ksök'kum ak'eıtsınıkıu, ki nıtse'poawsısts matakıtsınıkıu'estsau.

36 Annık' ksıstsıku'ık ki annık' ıtai'ksıstsıkumıopık matsksınım'ats matap'pi, Spots'im ıstso'tokatatsıx matsksınım'axauaie, Nın'a nıts'ksınımaie.

37 Noe otsiksīs'tsikumīsts manistsi'piēsts, netoi' ak'anīsttsiīēsts Nīn'au okku'i oto'saie

38 Otsauomo'kōnaiokkeuasi ksōkkum manīstau'yipiau ki manīstai'sīmīpiau, manīstok'kemīpiau manīsta'pikōttūkkīpiau, itūp'itsiu annik' ksīstsīkuik, Noe otsit'sūppopīssi akh'iosatsīs.

39 Ki matsksīnīm'axau otsauomo'kōnaiokkeuasi ki it-sau'inakuaiīstutuaiaiu; netoi' ak'anīstsiu Nīn'au okku'i oto'saie.

40 Natsitappiix akotūmitau'pīiau insīm'man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stīk'i ak'skītau.

41 Natsitappiix akex' akītaipīk'iakiau; nituks'kūmi ak'otoau, ki stīk'i ak'skītau.

42 Ūn'nikaie mokōkik: kimats'ksīnipuau annik' itai'ksīstsīkumīopik kitsīn'aimoau otai'akītōtopik.

43 Am'okā īsksnīk', Napioyīs īstōkhsīn'auā otksīnīm'opi annik' itai'ksīstsīkumīopik otai'akitōtosi kōmos'iepītsīuā īs'taiūskskūmīuopi, īstai'saiepukītsetsīmopi oko'ai īstokītsīm'i mōkopokse'īsaie.

44 Ūn'nikaie ūk'aisūppuiapistotosīk; kit-sit'sisauaitsitatopuai, Nīn'au okku'i ak'ītoto.

45 Tūkka' aumai'tūkki ap'otūkkīuā, ki mokōk'i apotūkkīuā annōk' otsīn'aim otīnaiāts'okōk oko'ai ītsitappīm'ix, mōk'okōmotokotōsax otso'ōsīnoauēsts?

46 Atsīm'siu annōk ap'otūkkīuōk, otsīn'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ūnīstsištutsīmaie.

47 Kītau'mūnīstopuau, akokōnītainaiāts'īuaie otokōnai'naiīsts.

48 Ki annōk sauum'itapotūkkīuōk, makotots'anīssi u'skēttsipōppi ai'sūmsiu nītsīn'aim;

49 Ki makaumūtūpauaiak'īūssi ot'opokapotūkkīmax, ki makopoks'oyīmūssi ki mak'opoksīmīmūssi ai'sīmīx;

50 Annōk' ap'otūkkīuōk otsīn'aim ak'oto annik' kustsīku'īk otsauomūsks'kūmosaie, ki annik' itai'ksīstsīkumīopik ot-sauomūs'ksīnnīssi,

51 Ki akaiaketsīn'īuaie, ki aiakokotsīuaie mōk'itaupīssaie otstīau'pīpīax ksīstapokōmotsītāppīansīx: annīm' ak'ītstīu asain'sīnnī ki satse'kīnani.

25

1 SPOTS' IM ītsīn'naiīsīnnī aketum'anīstsiāu ke'pīx ake'kuax, annīks'īsk mat'tuyīxk ot'anakīmatsūauēsts, ki itsux'īau mōkota'tsemōsau annōk' ai'akokēmīuōk.

2 Ki nīs'itsīx mokōk'īau, ki nīs'ītsīx mat'tsapsīāu.

3 Annīks'īsk mat'tsapsīx nīto'tsīmīāu ot'anakīmatsūauēsts, ki mattotūkkīu'axau okke'anakīmatsīs:

4 Ki mokõk'ixk ipok'iotscmiau otanakimatsuauësts okke'anakimatsis, kos'ix itsüp'pitükkiau.

5 Annõk' ai'akokkemiuõk otai'sümsi, ikõnai'okano'piiäu ki ikõnai'okax.

6 Ki itüt'sikiikokoi ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiua ai'puksipu; Süksik' kõkotatsemõssuai.

7 Itümokõnaipuau'iau am'ox ake'kuax, ki ikõn'itaisüppasuyinükiäu otanakimatsuauësts.

8 Ki mat'tsapsix an'istsiaüax mokõk'ix, kok'inan kitõk'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanësts ük'aiitsinikaiau.

9 Ki mokõk'ix an'istsiaüax, Sa; matakakauo'ats ksëstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkix kõk'opumattosuai.

10 Ki otsakiaitapposau mõk'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie okkem'sinni: ki ai'okip.

11 Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pïxikïnan.

12 Ki an'istsiaüax, kitau'münistopuau ki mats'ksinopuauats.

13 Ün'nikaie mokõk'ik', tük'ka, kimats' ksïnipuaüats an'nik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumiopik Nin'au okku'i otai'akitotopik.

14 Spots'im ïstsïn'naiisïnni netum'anïstsiu nïn'au annõk' piuo'õk, ki ninikõt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ïsts.

15 Ki tuks'kai ikotsiu'aie nïtsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kõnai'tappix itanistokotsiu'ax manïst'okotsïstutsipiau; ki itau'matto.

16 Annõk' ikuyiu'ok nïtsi'i itawk'pumaupix itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiau, ki ikuyiu' stsik'ix nïtsisix itawk'pumaupix.

17 Ki netoi annõk' ikuyiu'õk na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümïx.

18 Ki annõk' ikuyiu'õk nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksõk'kum, ki ai'ksasattomaie otsïn'aim otsïxkimim'iaie.

19 Otai'sümmosi, am'ox ap'otükkix otsïn'aimoauai itoto'yïnai, ki ipokoks'tükimiuax.

20 Ki annõk' ikuyiu'õk nïtsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsïpatopiau stsik'ix nïtsisix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okõk nïtsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan' matsis'ïtsix.

21 Otsïn'aim an'istsiauaie, kitõkhs'ïstututükki, õkhs'apotükkiaü ki emün'apotükkiaü: kitse'münüssatsipiau un'natosësts, kitakïnai'atso akauo'iësts: Kitsïn'aim otse'tametüksïnni ïstsi'it.

22 Annök' iku'yiuök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix.

23 Otsin'aim an'istsiuaie, kitökh'stutükki, okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'mүнüssatsipiau un'natosěsts, kitakīnai'atso akauo'iěsts: Kitsin'aim otse'tametüksinni ĩstsipi'it.

24 Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksěsto'a kitse'inai, kiküt'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kiküttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki;

25 Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sat'sit, kitsinan.

26 Otsin'aim an'istsiuaie, kitsaum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki niküttomai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni küttomauanit'apixipi:

27 Kumaukstauokotaišksixau au'awtsoomütskotükki nitsix'kimimix, ki nitsitotopi nök'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix.

28 Mattomok'ae itawk'pumaupi, ki kotok' annök iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix.

29 Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiiau, ki otaksinanoaiiau akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomoau annik' ooko'ošinik.

30 Ki ĩstüp'satüpiksistsis ap'otükkiuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

31 Otak'itotosi Nin'au okku'i ottsa'pīnasinni ipokom'össau otokönatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitaupiu otsistsapisso'pötsis:

32 Ki akokönipotamoi'piaiau ikönai'okauaua: ki aiakanĭstaiaketaipiksistaiau emük'ikīnaikuun manistai'aketaipiksistopiak emük'ikīnax ki apomük'ikīnax:

33 Ki akotüpipiuax emük'ikīnax onet'otsis ki ap'omükikīnax otse'aksissauotsis.

34 Omüx'ina akotüm'anĭstsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nin'naišsinni matsik' annik' kitapĭstutomokiik, otsauomap'astutoössi ksök'kum.

35 Nitse'nots, ki kit'okokipuu aau'ošin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuu: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuu:

36 Nimatsĭstotospa, ki kitsis'totosatskokipuu; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuu.

37 Moköm'otsitappix akotüm'anĭstsiuaie, Nin'a, tsanistsi'i kit sĭts' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinan.

38 Tsaņistsi'i kitsits'inopinan, kitsi'piitappiisi ki kito'tosinĭn? Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan?

39 Tsaņistsi'i kitsits'inopinan kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito'taatosinan?

40 Ki omux'ina ak'anistsiuax, kitau'munĭstopuau kanistitupĭstutsipuai tuks'kuma inux'tsima am'ox nix'okoax, kitanists'istutomokipuau.

41 Akotum'anistsiuax anniks'isk ote'aksisautsis itau'pixk, is'tapuk emutskax mokseinsau, usksustsinasii is'tapuk, ek'aĭseputsistotomoiuax au'tutsokiuā ki oto'tokatatsix:

42 Tūk'ka, nitau'nots, ki kimatsissok'ipuaau: nitse'naki, ki kimat'tutukkokipuaua:

43 Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuau: nimats'istotospa, ki kimatsistotosats'kokipuaua: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipĭskotokipuaua.

44 Osto'auai ak'otumanistsiiuaie, Nin'a Tsaņistsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi kōkstaikawk'anĭstotōsinan?

45 Ai'akotumanistsiuax, kitau'munĭstopu au kanĭst'saiitupĭstutsipuai tuks'kumā inuxtsima amox, kimat'anistsistutomokipuaua.

46 Ki am'oxi aksĭstupitappo'iau ũsk'sĭtauksĭstototspi: ki mokōm'otsitappix akittappoiau ũsk'sĭpaitappiisĭnni.

26

1 KI itunĭstsiu, Jesus otaiksĭste'poattosēsts am'ōsts epo'awsĭsts, itun'ĭstsiuax otusksĭnimatsax,

2 Kĭtsksĭnipuau aisto'kūssi ksĭstsiku'ĭsts ak'itstsiu passover, ki Nin'au okka'i itaumuts'kau mōk'ĭtsiksĭstoxōsi.

3 Omūk'atoiapiekuax, ki aisĭnakix, ki matap'pix otsĭn'aimoauax itūmitūpaumooiau sp'a'toiapiekuūn Caiaphas oko'aii.

4 Ki ai'sĭtsĭpsattseiau mōk'anĭstokotsisĭmmiotoōsuaie Jesus, ki mōk'itsenitōsuaie.

5 Ki an'iau, pinĭts'tsĭs oye'tani ĭstsiksĭs'tsikui ōkskakūmĭtsĭkĭniau matap'pix.

6 Jesus otsitau'pissi Bethany, Simon leper oko'ai ot-sĭsĭpst'staupĭssi,

7 Ake'ua itoto'aie, ipa'tūkkiu alabaster atūxak'sin puye' ĭtsup'patomaie, akai'inxkĭmasiuaie, ki otau'yisaie it-sĭta'suyĭnĭmaie otokōn'iaie.

8 Ki otūksĭnimats'ax otsĭnĭs'saxaie, ĭtse'tūkkiax, ki an'iau mauk'etsĭnikatopi?

9 Am'ok ĭpum'atotopi ĭs'taiekekaiĭxkĭmasiuopi, ki kĭm'atapsix ĭs'tauokotauopĭuaie.

10 Jesus otokh'tsimsi, an'istsiuax, kumauk'sauaiksixinouauiisksix ake'uã ökh'siu nitapistutu'yipi.

11 Ksësto'au, kimatapsix kitusk'sauopoksemokoaiu; ki nësto'a kimat'üksauopoksemokipuaua.

12 Am'ok puye' nostüm'i otsita'suyinissi itsistuts'imaie mökitsopuiapistutuyissi nõkitak'itsasi.

13 Kitau'münistopuau am'oi ökhs'itsiniksinni amianistan'istopi kõnüs'ksökkumã, am'ok, am'o ake'uã otap'istutsipi ak'ütanistomaie, mök'itüsksinõsi.

14 Na'tsikoputsix, tuks'kümã, anistau Judas Iscariot, itappo omük'atoiapiekuax,

15 Ki an'iu, tsanistap'pi kitak'okokipuui, ki nitak-itüp'omutskau ksësto'au? Ki nitsi'tuyiauaie niip'pii ksix'kimix.

16 Ki annik' itot'apsatsim mök'itamütskösaie.

17 Ke'tani küt'taikopütstsi, istotom'iks's'itsikui, üksšinimats'ax itoto'iau Jesus, ki an'istsiauaie, Tse'a kit'stapa kõk'sopuiapistutosinan kõk'kitsoyisi passover?

18 Ki an'iu is'tapuk akap'ioyis, ki om'ümã nın'auümã anistok', Nin'a, an'iu, nitsiksistsikum'i aststsi'u: koko'ai nitüs'ksšinimatsax nitak'opoksoyimaiau passover.

19 Ki üksšinimats'ax manistan'istopiax itan'isttutsimix; ki itso'poutsistutsimiau passover.

20 Ki otau'tükkusi, ipokitau'pimiuax na'tsikoputsix.

21 Ki otau'yisau, an'iu, kitau'münistopuau tuks'kümã ksësto'au kítakaumüts'kauki.

22 Ki eks'kaiikikin'etükkiau, ki ikõnau'mütüpanistsiauaie, Nin'a nësto'akats?

23 Ki an'iu, annök okit'sis nitopoksistapimake mauok kos'i nitakaumüts'kauk.

24 Nin'au okku'i itanists'itappo nitsin'awpi: ak'itüpokapiu annök' nın'auök imüts'kaiuök Nin'au okku'i! Küt'taipokaiiuopi annök' nın'auök, is'taökhsiuopi.

25 Judas anni'isk itse'mütskaukisk, itüm'anistsiauaie, Nin'a nësto'akats? An'istsiauaie, kitan'i.

26 Ki otau'yisau Jesus ito'tsimaie ke'tani ki itatsim'istutsimaie, ki itaumin'imaie, ki ikotsiu'ax üksšinimats'ax, ki an'iu, Matsik', oyik'; am'oi auk nostüm'i.

27 Ki mat'tuyiauaie kos'i ki thanks ikotük'kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kõnai'simattok;

28 Am'okauk nitsa'apün, mananists'etoksinni itüp'itsiu itsai'kimskau akai'tappix otsauum'itsitappiisuaüests mök'sinšests.

29 Ki kitan'istopuau nimatakütsimattopa am'ok miniokke sauomo'pokitsipstsimattominaniki manis'si nin'a ots'innaišinni.

30 Ki otinik'sau nato'i'niksinni itüp'süxiau nitum'moyi Olives.

31 Jesus itüm'anistsiuax, něsto'a kitak'okönüsskĩmskũkipuau annok'ă koko'ikă: tũk'ka, sĩn'aip, nitak'auaiakiau annok'ũsks'kũmiuok emũk'ikĩnax, ki ot'omũkikĩnauăsinna isto'mũkikĩnax akũneto'iau.

32 Aiksistatsipuau'eniki kitakitũpotoma'topuau Galilee.

33 Peter an'istsiuaiie, ikũm'okönũstsskĩmskũkĩssau ksęsto'a, nimat'akĩstsskĩmskũkipa.

34 Jesus an'istsiuaiie, kitau'mũnĩsto, Annok' koko'ik otsauomit'awkkumsi nipuau'ă nioks' kai kitakani kimatsksĩnok'ipa.

35 Peter an'istsiuaiie ökskakũmopoks'eniop, nimat'akanipa kimatsksĩnopa; neto'i ikõnau'aniiax ũsksĩnimats'ax.

36 Jesus itũmitũpopokomiuax Gethsemane an'ĩstop, ki an'istsiuax otũsksĩnimatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nõkitũt'tsĩmõikasi.

37 Ki mat'tuyiuax Peter, ki Zebedee otsĩstok'iokeyix, ki itaumũtũpikikĩn'etukki ki itau'mũtũpeikapitsitau.

38 Itũm'anistsiuax nitsitũpikikĩnetukki e'ĩnsinni: annom' stau'pik, ki ök'itũskskatũkkiop.

39 Ki pa'tsiĩstũpaatsiuax, ki ĩsstokopi'u ostoksĩs', ki itũt'tsĩmõikau ki an'iu, Nin'a, ikũm'okotsitstsĩssi am'oi kos'a ũnnianistĩs'tũpipotoõssi; nimatakĩtsitan'ats, ksęsto'a kitak'itsitan.

40 Ki matskitoto'ax otũsksĩnimats'ax, ki ikon'oyiuax oto'kaniax, ki an'istsiuaiie Peter, Awx'ats? Kikũttaukotũskskũmmokipa tuks'kai itai'ksĩstsikumiopi?

41 Mokök'etsik ki a'tsĩmõikak, kõkstaitsipĩssuai ĩssaks'ksĩnũksĩnni; sta'aw itsitsi'tatomaie ki ĩx'isakuyi matsi'uat.

42 Ki mats'ĩstapu ki itũt'tsĩmõikau, ki an'iu, Nin'a, am'oi kos'a sauomot'aisĩmmieniki sauomĩs'tũpipotomokoeniki, kitak'itsitan.

43 Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'asax: tũk'ka ĩssoksĩm'au oõps'puauax.

44 Ki itskĩtsiuax, ki mats'ĩstapu, ki nioks'kai itũt'tsĩmõikau, ki netoi' au'aniu.

45 Itũm'itotoiax otũsksĩnimats'ax ki an'istsiuax okak' annok, ki issik'sĩstsikok: sat'sik aststsiu' itai'ksĩstsikumiopix, ki Nin'au okku'i itũp'aumũtskau sauum'itsitappix otsu'auęsts.

46 Nipuak', ökittăppau'op: annok' nitakaumũts'kaukök aststsiu'.

47 Ki otsa'kiai epuyĩssi, Sat'sik, Judas, na'tsikoputsix tuks'kũmă ito'to ki akai'tappix ipokom'iauaie inus'stoanix

ki söksis'tsists ipa'tükkix, itototoiau omük'atoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax.

48 Ki annök' imüts'kaüökaie ikotsiu'ax apsto'sinni, ki an'iu, annök' nitak'sinnauskippauök, an'nökauk: mi'eenok.

49 Ki iköm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nin'a; ki itsin'nauskippuaie.

50 Ki Jesus an'istsuaie, Napi'ä, kumauk'sipuksipuksiks? Itümitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie.

51 Ki sat' sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'küma itsitüpiüks'tsakiuaie otsin'usstoan itsau'tuyiauaie, ki sp'a'toiapiekuün tuks'kümi otap'automok ot'auaiakiokaie, ki kök'sinimaie okhtok'isaie.

52 Jesus itüm'anistsuaie, kitsin'usstoanä otsits'tsipi iststsi'is; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enittai.

53 Kit'stapa nökkütokotsitüp'atsimoiikani nin'ä, ki annok' nökökuyissi otsitsksistsikoputsix legionix otatsim'otokatatsix?

54 Tsa akokototümunistsistutsipa natois'inaksists, mök'itünistsissi?

55 Neto'ik itai'ksistsikumiofik Jesus an'istsiuax akai'tappix, kiküt'anistsipuksipa'akipuaua kanist'sitappopuau kömos'iepitsi annök' pa'tükküök inus'stoax ki söksis'tsists, kök'otoksuai? Anis'tsiksistsikuists kitopokau'pimopuau omük'atoiapioyis köküksinimats'opuau ki kimatseen'okipuauä.

56 Ki am'ostsk ikönaiistutsipi möks'enüpanistosau prophetix osinak'suauests. Ikönüksinimatsax itüm'skittsiiu ki ai'tsimmutai.

57 Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itüp'ipiauaie Caiaphas, sp'atoiapiekuün, itomoi'piawpiau ai'sinakix ki omüks'imix nin'ax.

58 Ki Peter piaapütsitüpa'tseuaie sp'atoiapiekuün oko'ai, kiitsipim' ki ipokau'pimiuax ap'otükkix mökitokönai'nisi.

59 Annok', omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nin'ax ki ikönau'kökitsimax, istüp'iksistapenüpanissinni ap'satsimiau möks'enitösauaie Jesus;

60 Ki matokonim'axau; otsito'tosax akai'tappix aiksistapenüpanix, matokonim'axau. Sako'okhtsim ito'toiau na'tsitappiix ai'tapksisenüpanix,

61 Ki an'iau, am'o nin'au an'iu nitokot'opüksinip Ap'istotok'iuä otatoi'apioyis ki nitokot'sokapistutsip nioks'kai ksistsiku'i.

62 Ki Sp'atoi'apiekuün itsipuu', ki an'istsuaie, kitakstaie'puyipa? Tsanistapiu'a am'ox kitse'nüpanipiau?

63 Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apiekuun mat'anistsiaie, kita'tauunisto Āp'istotokiua ipai'tappiua, kōk'aniksīnan ikūm'ūmeniki Christ, Ap'istotokiua okku'i.

64 Jesus an'istsiaie, kitsemūniani; ki kitan'isto sako'okhtsim kitaks'īnoauai'ini Nin'au okku'i, otsitau'pissi otūmap'sinni istset'otsisi ki umutsipuk'sipusi Spots'im istsisoksīs'tsikuists.

65 Sp'atoi'apiekuun itūmai'pinotsīmēsts otsistotos'ists ki an'iu, itūpepo'atomaie Ap'istotokiua; nitak'otsikipinana stsik'ix e'ēnūpanix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksīs'tapinikōttsimani.

66 Tsa kit'stapuauā? An'iau, mōks'eīnsi.

67 Itūm'itaisokuttūttsiauaie ostoksīs'aie, ki oto'auēsts itsītauaiak'iauaie: ki stsik'ix omi'tsīxikīnstspuauēsts itsītauaiak'iauaie.

68 Ki an'iau, ksēsto'a Christ e'ēnūpanikīnan, Tūkka' kītauaiak'ioka?

69 Annok' Peter sauauts'im itau'piu, istokītsim'i pīstots'im: ki ake'kuun itoto'aie, ki an'iu, ksēsto'a kitopokom'au Jesus Galilee itsitappim'i.

70 Ki paiot'anistsiuax matap'pix nimatsksīnoau'ats nimatsksīnīpa kitan'ipi

71 Ki otsitūp'sūxsi kītsim'iapioyīs, stsik'i ake'kuun nan'nuyenaie ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au nokūt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth itsitappim'i.

72 Ki mata'toūniu, ki an'iu, nimatsksīn oau'ats nīn'au.

73 Ki otai'pīstsīksisūmmosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'istsiauaie Peter, E'mūniu, ksēsto'akauk tuks'kūmā: kitse'poawsīsts kitse'ēnūpaniki.

74 Itūmaumūtūpipako'sīnepuyiu, ki itaumūtūpūtau'ūniu, nimats'ksīnoau'ats nīn'au. Ki nīpuau'ā sokīt'okumiu.

75 Ki Peter īksīnīm'aie Jesus ote'poawsinnīaie, annik'itanīs'tsiauaie, otsauomokh'kumsi nīpuau'a nioks'kai kītak'ani kimatsksīnokīpats. Ki itsūx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

1 OTAP'INŌKKUSI, kōnau'mūkatoiapiekuax ki matap'pix otsīn'aimoauax itūp'okōkitsīmaiau Jesus mōks'enitōsauaie;

2 Ki otai'īksipīstōssauaie, itūnīstūppīp'iauaie, ki itūp'aumūtskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk nīnai'isk.

3 Judas, anni'isk otse'mūtskaukīsk, otsīnno'ōsaie, otanīs'sax mōks'eīnsi, itsīsauai'tsitau, ki mat'skittotsīpotuyiuax omūk'atoiapiekuax ki omūks'imix nīn'ax nīp'pix ksīxix'kīmīx,

4 Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mütskatop moköm'otsaapünni. Ki an'iau, Tsanistappi nitokanistappikipinan'a? Ksęsto'a kitak'satsip.

5 Ki itsipsts'istüpapiksistsiuax ksixix'kımix omük'atoiapioyis, ki itsis'tapu, ki itsiko'köpsiu.

6 Ki omük'atoiapiekuax mat'tuyiauax ksixix'kımix, ki an'iau, matökhsiu'ats ök'itsüppitsösau atsim'isokaiis, tük'ka aa'pünni ipum'attomiau.

7 Ki itau'kökotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsin'simman, pie'tappix mok'itstsösau.

8 Ün'nikaie itüsks'unnistainiköttop a'apünni itsin'simman.

9 Itümeenüpanistomaie annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax niip'pix ksixix'kımix, umutopum'atopiaie annök' Israel itüniau ünni mökanistsixkımasi;

10 Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nanistün'ik Ap'istotokuä.

11 Ki Jesus paio'tsipuyimiuaie, nin'aii; ki nin'auä ai'süppoottsatsiuaie, ki an'iu kikütam'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsiuaie, kitan'i.

12 Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'ınax ote'ėnüpanistösauaie, matsepuyiu'ats.

13 Pilate itüm'anistsiuaie, kiküttaisauokhtoau'axau akauo'yi kitse'nüpanikoists?

14 Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auä eik'skaietükkiu.

15 Annok' oye'tani nin'aua itüsksaipotoyiuaie tuksküm'i eėn'naii ot'statauaie matap'pix.

16 Annik', nannan'attšiau tuks'kümi eėn'naii, Barabbas an'istau.

17 Ün'nikaie otokönau'moösax, Pilate itünis'tsiuax, Tükka' kit'statauä köks'ipotomosuai? Tsöktau Barabbas, tsöktau Jesus, annök' an'istauök Christ?

18 Tük'ka isksinim'aie umutsiksissat'siuösau, itaumüts'kau.

19 Otsitau'pissi okök'itsimani istšiso'pötsis, otokem'an itüpüt'oköttsiuaie ki an'istsiuaie, pinotokan'istappikit om'ä moköm'otsitappiua: tük'ka akauo'ięsts nit'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok' ksistsiku'ik, osto'i itots'tsięsts.

20 Ki omük'atoiapiekuax ki omux'ınax eikakımattšiauax matap'pix mök'aukömönistösauaie Barabbas, ki Jesus möks'eįnsaie.

21 Nin'auä an'istsiuax, Tükka' na'tokümix kitstatauau'a köks'ipotomoösui? An'iau Barabbas.

22 Pilate an'istsiuax Tsa nitakünnistutoau'ats
Jesus, an'istauök Christ. Ikön'auanistsiauaie,
ünnianistauai'istais.

23 Ki nin'auä an'iu, kumauk'anistauaisksiks?
Tsanistapiu'äts otsauum'itsistutüksinni? Ki akauo'yi
itsokse'puyiau ünnianistauai'istais.

24 Otsinīs'si, otsau'otokanistappikīssaie, ki otai'akitstsissi
āšinata'pii ito'tükkiu okke', ki itūs'tsimmiu ot-
sipot'ai'puyimōsax matap'pix, ki itūniu', nimat'ototoimoko'ā
am'o mokōm'otsitappiaā otsa'apūnni: ksēsto'auä sat'sik.

25 Itūmokōnai'puyiau matap'pix, otsa'apūnni
ünnianisttots'tsisaie nētün'an ki no'kosinanix.

26 Itūmipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksististsipisōsaie
Jesus, emūts'kaiuaie öksiksīs'toxōsaie.

27 Ninauä otseēnnakem'ix itūpīp'iauaie Jesus
itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiā eēn'nakex.

28 Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki
mawks'isokōsīmi itsūps'kaiauaie.

29 Otai'amitsinīssau ksissiīstsūmmokōni,
itsīs'tsūmmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsisaie: ki
aunaukopīstuksīs'akōttsiauaie, ki ai'ksistapanīstsiauaie,
ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai!

30 Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsīmiau apai'i ki otokōn'iaie
itsitau'aiak iauaie.

31 Otai'ksistiksistapanīstūsauaie, asso'kōsīmi
itsauts'imiauaie, ki otai'ūtsisokōsīmaie itsūps'kaiauaie, ki
itsistapīp'iauaie mōk'auaiistasauaie.

32 Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nin'aii Cyrene itsitappim'i,
otsinīkōsim Simon: isskuopa'atsiauaie otai'staksin,

33 Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokīsasiik,
mūksikinūkotokōnik,

34 Ikotsi'auaie moksīmatossaiiai' ītsipoku'yi
ki gall ipa'sokasuyinīmiauaie: ki otūt'totsisaie,
mat'skaksimattom'atsaie.

35 Ki itau'aiistaiiauaie, ki otsistotos'ists, ki aiake-
totsipiēsts, itsi'kōtsotsiēsts: mōks'eēnūpanīstosi annik'
otan'ipik prophet, itai'aketotsipiēsts nitsistotos'ists ki
itsi'kōtsopnaaiua.

36 Ki ito'piiā ki ūs'sūmmiiauaie annim';

37 Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i ksīs'tapanīssinni
sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai.

38 Na'tsitappix kōmos'iepitsex ipauai'istauax tukskūm'i
onet'otsisi ki stsik'i otse'aksīssautsīs.

39 Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsīpsattsiauaie, ki
auauūkia'pīxiau,

40 Ki an'iau ksēsto'a annōk' ipūxīn'īmōk
omūkatoi'apioyīs, ki nioks'kai ksīstsikuīsts it-

siksist'apīstutsimōk, kōmotse'piosit. Ikūm'ūmeniki
Ap'istotokiuā okku'i inīsa'atoat auai'staksīn.

41 Neto'i omūk'atoiapiekuax netoi'nitaiksīstapanīstsiauaie,
kiai'sīnakix ki omūx'īmīx ipokaniau,

42 Kōmotse'piuax stīk'ix ki matokotsikōmotsepiosiu'ats.
Ikūmūm'īssi Israel otsīn'aim, ūnanistsīnnīsa'atos
auai'staksīn, ki nitakaumai'tauūnan.

43 Au'maituyuaie Apīstotoki'i: annok'
ūnnianistsikōmotse'piōsaie, maksinan'attūsaie: tūk'ka
iūniu', nēsto'akauk Ap'istotokiuā okku'i.

44 Kōmos'iepitsix ipok'auaistapixk neto'yistk
nokūtsitūp'apiximiauēsts okhpe'kīsts.

45 Nau'yi itai'ksīstsikūmiopi konūs'ksōkkumā
itūp'skinatsiu piksu'yi itaiksīstsikumīopi.

46 Ki otsipik'susi itai'ksīstsikumīopi, Jesus aisokse'puyiu.
Ki itūni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kīsasiik,
Nitap'īstotokim, Nitap'īstotokim, kumauk'skīkīks?

47 Stīk'ix itai'puyīxk, otokh'tsīmsau', an'iau, Am'o nīnau
nan'nikōttsiuaie Elias.

48 Ki tuks'kūmā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksīppuyīnip, ki
ito'kīmiuaie īstsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie
mōksīmattosaiai'i.

49 Stīk'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmīpuksīpusi
mōksikōmotse'piīsaie.

50 Jesus ota'atsoksepuyīssi, itaumūts'kaiuaie Sta'aw.

51 Ki Sat'sit, omūk'atoiapioyīs itsi'koksok'iakiopi
ai'aketsīnikau, spots'im itots'ipīnikau; ki ksōk'kumā
itsi'papuyiu, ki ok'otokskuīsts ai'aketopīiau;

52 Ki a ken 'i man ists kau'opīiau; ki atsīm'six annīks'īsk
ai'okaxk akaiēm ostūm'ouaēsts itsipua'ax,

53 Ki ota'atsipua'wsi Jesus, itsux'iau aken'imanīsts,
ki itūp'ipīmiau atsīmakap'ioyīsi, ki otsīnok'oaiau
akai'tappīx.

54 Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk,
otopokūs'satūkkīmaxk Jesus, otsīnno'ōsau ksōk'kūmi
otsi'papuyīsi, ki otsīnīs'sau annīsts'īsk īstutsip'īstsk,
eks'kaikopūmiau, ki an'iau am'o emūn'iūmiu Ap'īstotokiuā
okku'i.

55 Ki akai'tappīx akex' pie'tsi itūs'sūmmīuaie, annīks'īsk
ītotopokīuo'iīxk Jesus Galīlee, ki apotomoyīxkaie:

56 Ki ipokom'īauax Mary Magdalene, ki Mary, James ki
Josēs oksīs'toauaii, ki Zebēdee okku'ix oksīs'toauai.

57 Otau'tūkkūssi, akotsīn'auā Arīmathæa ītsitappīm'i
anīstau Joseph, ito'to, tuks'kūma Jesus otūsksīnīmats'aie:

58 Itappo' Pilate, ki ikōm'ōnīstomaie Jesus stūm' i aie.
Pilate itūmūn'iu mōkaumūtskatosaie mostūm'i.

59 Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'monïmaie ksïxïstokh'aipïstsi,

60 Ki itsïpststotomaie otauūt'sinani aken'iman, maniu'ae, annik' itatün'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itüp'auapïmiaie aken'imani ïstokïtsïm'i, ki itsïstapu.

61 Ki Mary Magdalene, ki stsïk'i Mary, itotau'pïauaie aken'imani.

62 Ki annik' ksïstsïku'ik otökhs'apïstutosau, mat'apinökkusi, omük'atoiapiekuax ki Pharisees ikönitoto'iauaie Pilate,

63 Ki an'iau, Nin'a, nitüsksksïnïpïnan om'ä ai'pïstsïksïstutükkiuä otan'ipi, otsakiaitap'pïisi, nioks'kai ksïstsïku'i nitak'aatsïpuau.

64 Anit' ökh'sïstutsïssi aken'imani nioks'kai ksïstsïku'ïsts, otüs'ksïnïmatsax mökstai'sepïotosax, mökstai'kömosaï'ïsax, mökstai'anïstosauax matap'pix, ük'aïpuau: ki sako'ipatsïstutüksïnni aks'ïstüpskïts top matom'ipatsïstutüksïnni.

65 Pilate an'ïstsiuax mattok'au eën'akex; ïs'tapuk, mi'ïstutsïk.

66 Ki itappo' iau, ki mi'ïstutsïmiau ake'nïman, ïsksküm'iauaie ok'otoksökhs'epïstan, ki ïtsi'iauaie eën'akex.

28

1 ISSÏK'SÏSTSIKUYII ksïstsïku'i otai'ksïuosaie, otaumütüpapinök'kusaie ïssïk'atoïksïstsïkui, Mary Magdalene ki stsïk'i Mary itoto'iau möks'ïniïsau ake'nïmani.

2 Ki, sat'sït, ksök'kumä ai'papuyiu: tük'ka Ap'ïstotokiua oto'tokatatsïs spots' im itsïnnïss'oïïnai, ki ito'to ki matskoap'imïuaie ok'otoksokh'sepïstan ki itop'aïuaie.

3 Ostoksïs'si netoinitai'natsïuaie popos'ists, ki kائي'ksïstotosïu neto'i kon'skui:

4 Ki üsks'katükkiix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsïiau enix'.

5 Ki oto'tokatatsïs an'ïstsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksïnïp kitap'üssümmauau Jesus annök' kائي'toksauök.

6 Matsïnakuaiëm'ats: tük'ka, ük'aïpuau otan'ipi. Puk'sïpuk, sat'sïk otsit'sipi Nïn'ä.

7 Ki kïpi'tappoak, ki anïstok'ax otüs'ksïnïmatsax otse'ïnsïnni ükaïpua'atomaie; ki, sat'sït, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsïnnoauau: sat'sïk, kïkau'anïstopuau.

8 Ki itsïkïp'ïstupaatomïuaie ake'nïman ai'kopumau, ki eks'kaetametükkiu; ki auks'kasiau mokitots'ïpotosauaie otüs'ksïnïmatsaxaie otse'poawsïniaie.

9 Ki otsitappo'sauax mökitsinnikoõsauax otūs'ksinĩmatsaxaie, sũm'mĩs, Jesus ito'tatsemiauax ki an'ĩstsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki ein'ĩmiauaie okõt'sĩstsaie, ki ita'tsĩmmĩmiauaie.

10 Jesus itũm'itũnĩstsiuax, Pinikopuk; mĩs'tapuk, anĩstok'au nĩx'okoax mök'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsĩnokiau.

11 Annok' ota'kiaitapposau, sũm'mĩs, stsĩk'ix ũsks'katũkii itoto'iau akap'ioyĩs, ki aitsĩn'nikoyiauax omũk'atoiapiekuax nitap'ii.

12 Kiotokõnau'moõsau ki omũx'ĩnax otokõnai'puyĩsau, ikotsi'auax eẽn'akex akaiẽm'i itawk'pumaupix,

13 Ki an'ĩstsiuax, ũnnik' otūs'ksĩmĩmatsax nitsa'kiaiakasĩnan, sepioto'iax ki itsikõmos'attsiauaie.

14 Ki nĩn'a okhtsĩs'saie, nitaksemũnan ki kitakit-sikõmotse'piopinan.

15 Mat'toyiauax itawk'pumaupix, ki ot-sksĩnĩmatseipuauiax iia'tutsĩmĩau ki annik' anĩssĩn'nik Jews sa'kiauanĩstomiax.

16 Nitsi'koputsiax otūs'ksĩnĩmatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'ĩstopi.

17 Ki otsĩnno'õsauaie itatsĩm'mĩmmĩuaie: ki stsĩk'ix sai'etũkkiax.

18 Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsĩpsattsiauax, ki an'ĩstsiuax, kõnau'tũmapsinni spots'im ki ksõk'kum nit'okoko.

19 Ũn'nikaie, ĩs'tapuk, ĩksĩnĩmats'okau kõnau'mianĩstsitappii, ũs'tapĩnokau ninikõt'tokẽsts otsĩn'ikõsimẽsts kĩn'un, ki okku'i, ki atsĩm'istaaw:

20 Isksĩnĩmats'okau mök'satsĩsauẽsts kĩtan'ĩstopuauẽsts; ki sat'sit, kitũsks'opoksemopuau anĩstsiksĩs'tsikuĩsts aiksiuo'si ksõk'kum.